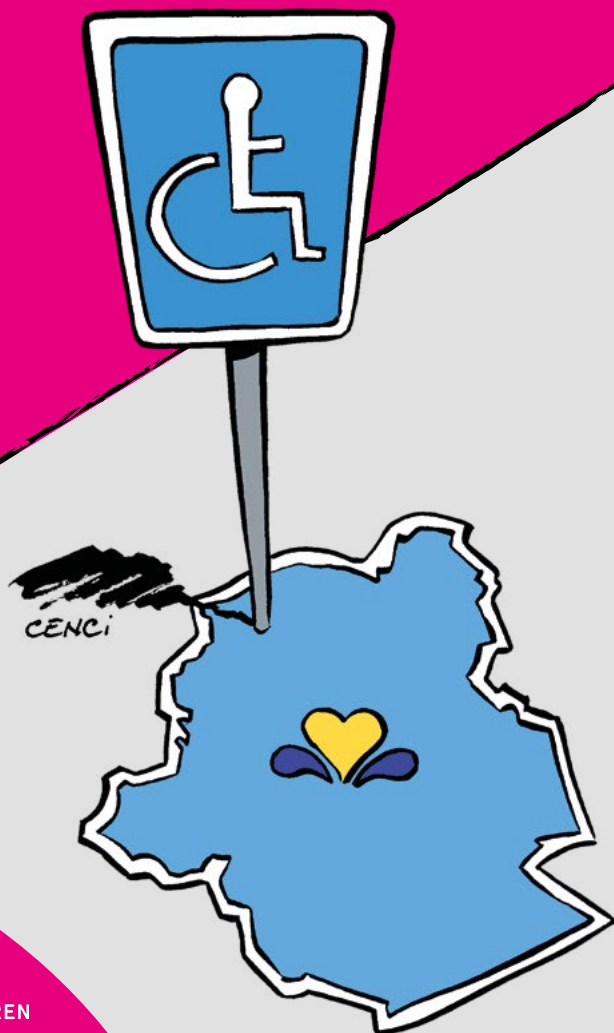
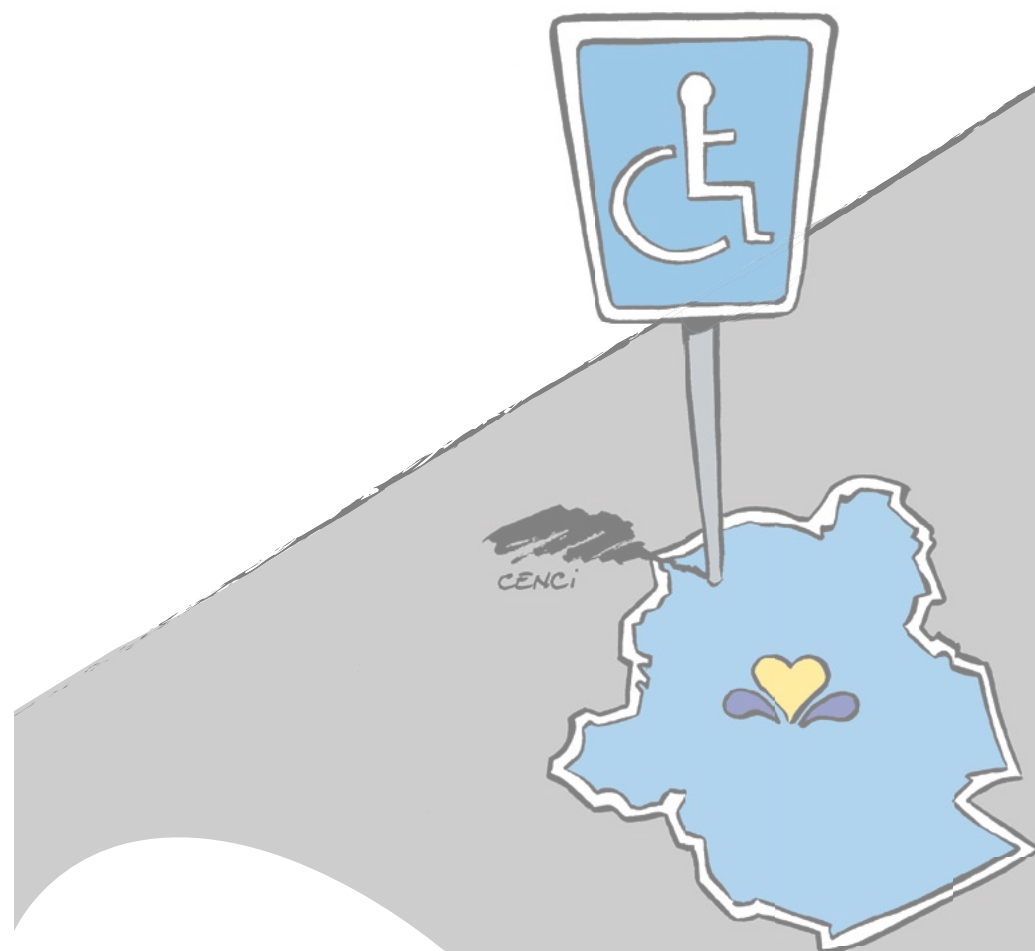

Gids van **HANDISTREAMING** op lokaal niveau

BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

Gids van
HANDISTREAMING
op lokaal niveau

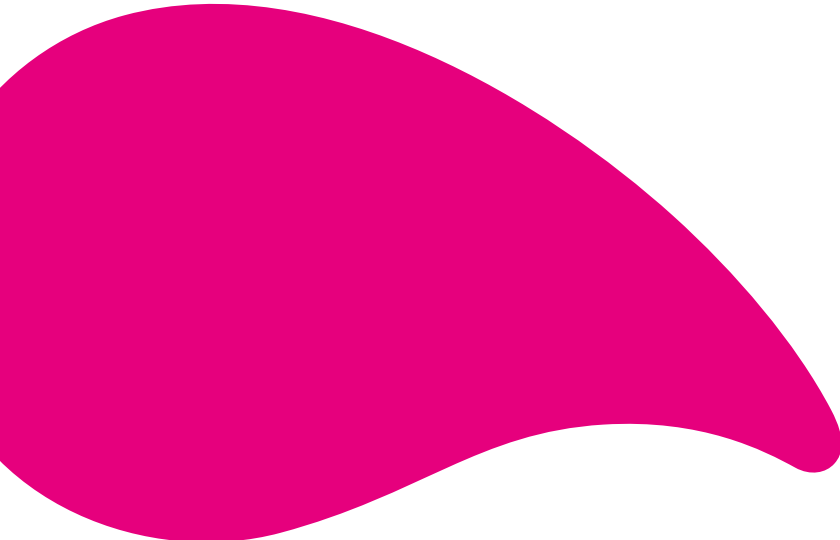

OVERZICHT

Voorwoord	9
1. Inleiding: de invoering van handistreaming op federaal niveau	11
Wettelijk kader	11
Concrete acties	12
2. De invoering van handistreaming op lokaal niveau	13
3. Voorbeelden van reeds uitgevoerde acties	15
De Stad Brussel: Een vijfjarenactieplan	15
Communicatie	17
Van de crèche tot de hogeschool	17
Tewerkstelling	18
Toegankelijkheid van openbare wegen en ruimtes	19
Huisvesting	19
Oproep tot projecten	19
Vorst: handistreaming sinds 2012	20
De renovatie van het gemeentehuis	20
Het jaarlijkse evenement Handicaptive'moi	21
Molenbeek: week van de handicap	22
Sint-Lambrechts-Woluwe: uitsluiting een halt toeroepen en zich volledig autonoom verplaatsen	22
Het vervoer voor personen met beperkte mobiliteit	22
De hobbykamer en uitstappen	23
De PBM-lussen	24
Sensibilisering van de handelaars	24
Vorming en communicatie	24
4. Twee tools voor handistreaming	27
De Adviesraad voor Personen met een Handicap (APH)	27
De Adviesraad voor Personen met een Handicap van Ukkel	27
De Adviesraad voor Personen met een Handicap van de Stad Brussel	30
De functie van aanspreekpunt handistreaming	31

Schaarboek: de aanstelling van een projectverantwoordelijke voor het handicapbeleid	32
De recente aanstelling van een aanspreekpunt handistreaming in Oudergem.....	35
De handiccontactpersoon van Elsene.....	36
5. De aanwerving van personen met een handicap.....	37
De ordonnantie van 2 februari 2017	37
Rekening houden met de handicapdimensie d.m.v. diversiteitsplannen	38
De uitvoering van het plan in Elsene.....	39
De aanwerving in Elsene	40
De DUOday	41
Hulp bij tewerkstelling aangeboden door de dienst PHARE	42
De ontdekkingsstage	42
De omscholingsovereenkomst.....	42
De integratiepremie	42
De premie voor mentorschap	43
De premie voor integratie binnen het bedrijf.....	43
De aanpassing van de arbeidspost en van de werkomgeving	44
De verplaatsingskosten	44
Ondersteunende maatregelen van de VDAB.....	44
De jobcoaching	44
De individuele opleiding.....	44
De aanpassing van de arbeidspost en van de werkomgeving	44
De opdrachten van DiversiCom	45
De samenwerking tussen de gemeente Sint-Pieters-Woluwe en DiversiCom	46
6. Goede praktijken in het buitenland.....	49
De Access City Award	49
De goede praktijken in Lyon	49
Op niveau van reflectie en overleg tussen alle deelnemers	49
Op niveau van cultuur.....	50
Op niveau van openbare wegen en verplaatsingen	51
Op niveau van kinderopvang en scholen.....	51
7. De digitale toegankelijkheid.....	53

8. Uw bondgenoten.....	55
Verplaatsingen en toegankelijkheid	55
De afdeling PBM van de Gewestelijke Mobiliteitscommissie (GMC) ..	55
De MIVB.....	56
Steunmaatregelen en formaliteiten	56
Equal.brussels	56
De dienst PHARE	56
Tewerkstelling	57
Actiris	57
DiversiCom.....	57
VDAB	57
Asah	57
Steun voor de handelszaken	58
Hub.brussels	58
Een pilootproject in Koekelberg	58
Over digitale toegankelijkheid.....	59
Transversale ondersteuning in de gemeentelijke bevoegdheden	59
Brussel Plaatselijke Besturen	59
Brulocalis	59
CAWaB	62
Toegankelijkheid	62
Inter	62
AMT Concept.....	62
ANLH	63
ASPH.....	64
Atingo	65
Plain-Pied.....	65
9. Enkele voorbeelden van publicaties	67
Over gebouwen.....	67
Over digitale toegankelijkheid.....	67
Over inclusie in alle gemeentelijke bevoegdheden:.....	67
Over sport	67
10. Conclusie	69

VOORWOORD

In 2016 is de regering een belangrijk engagement aangegaan, namelijk de inclusie van personen met een handicap vanzelfsprekend maken.

Met een meerderheid aan mindervalide inwoners in de stad, kunnen we niet immers anders dan onze verantwoordelijkheid nemen wat toegankelijkheid betreft.

Maar daarvoor moeten de gemeenten en het Gewest de handen in elkaar slaan.

Negentien gemeenten die alle personen met een handicap de kans geven om zelfstandig deel te nemen aan het politieke, economische, sociale en culturele leven, het kan!

Deze doelstelling reflecteert de ambitie die Brussel Plaatselijke Besturen sinds enkele jaren koestert: namelijk meer doen dan enkel toezicht houden, en de gemeentes adviseren in hun aanpak voor een steeds betere kwaliteit van het lokale bestuur en van de dienstverlening aan de burgers.

Deze aanpak ligt bovendien volledig in lijn met de rol van stuwende kracht die het Gewest wenst te vervullen, door projecten te stimuleren die het gemeentelijke kader overstijgen. Het gewestelijke niveau is een logische stap vermits op deze manier verschillende besturen kunnen bijeenkomen om te werken aan ambitieuze en vernieuwende methodes, zonder de eigenheid van elke gemeente uit het oog te verliezen.

In deze gids staan tal van Brusselse en buitenlandse initiatieven die een waardevolle bron van inspiratie zijn om de acties van uw gemeente voor een betere inclusie van alle burgers aan te vatten of uit te breiden.

Ik wens u een aangename ontdekkingstocht.

Rochdi KHABAZI

Algemeen directeur Brussel Plaatselijke Besturen

01

INLEIDING: DE INVOERING VAN HANDISTREAMING OP FEDERAAL NIVEAU

WETTELIJK KADER

Op 21 oktober 2016 heeft het Brussels Parlement de ordonnantie betreffende de integratie van de handicapdimensie in de beleidslijnen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aangenomen. Deze ordonnantie verplicht om de handicapdimensie te betrekken in alle beleidslijnen, door de instanties die bevoegd zijn voor hun uitwerking, uitvoering en evaluatie. Dat is het concept van handistreaming.

Doestelling van deze ordonnantie is dat de verantwoordelijken bij elke politieke beslissing automatisch rekening houden met personen met een handicap en met de toegankelijkheid.

Met de invoering van handistreaming verwachten we niet langer dat personen met een handicap zich aanpassen

aan hun omgeving. De verantwoordelijke politici moeten de obstakels wegwerken die het voor personen met een handicap bemoeilijken om deel te nemen aan het economische, sociale, culturele,... leven.

De grootste wijziging die deze ordonnantie teweegbracht is dat de handicapkwestie tegenwoordig transversaal aanwezig is in alle gewestelijke bevoegdheden en ze niet langer enkel onder de verantwoordelijkheid valt van de minister van gelijke kansen of sociale zaken. Het betreft duidelijk een dimensie waarmee we in alle domeinen rekening moeten houden.

Concreet maken we de overgang van "integratie" naar "inclusie".

CONCRETE ACTIES

Sinds de invoering van deze ordonantie heeft elke minister en staatssecretaris binnen zijn bevoegdheden een proefproject gekozen waarin rekening werd gehouden met de handicapdimensie en toegankelijkheid.

Een voorbeeld hiervan op economisch gebied zien we bij de dienst 1819.brussels. Deze dienst ondersteunt toekomstige ondernemers en heeft van personen met een handicap een nieuwe doelgroep gemaakt. Geïnteresseerden kunnen er de informatie krijgen die ze nodig hebben om zich op het ondernemerschap te storten.

Wat parken en groene ruimtes betreft wordt een "vademecum van het toegankelijke park" opgesteld met alle criteria die in een lastenboek opgenomen moeten worden: de soorten bekleding, de bewegwijzering, de hellingen,...

Binnen de DBDMH werd een procedure opgesteld voor de evacuatie van personen met beperkte mobiliteit op evenementen, en er zijn opleidingen voor preventieadviseurs voorzien.

Bij Brussel Plaatselijke Besturen konden, dankzij een wijziging in het kieswetboek, personen met een handicap in het stembokje begeleid worden door een persoon naar keuze.

Een ander voorbeeld is de verbeterde toegankelijkheid van de website van Brussel Fiscaliteit en de integratie van inhoud die gemakkelijk te lezen en te begrijpen valt, en in gebarentaal beschikbaar is.

02

DE INVOERING VAN HANDISTREAMING OP LOKAAL NIVEAU

Na de vooruitgang op federaal niveau kunnen de lokale besturen niet achterblijven. Het is dus belangrijk om binnen uw bevoegdheden rekening te houden met de verschillende soorten handicaps en te focussen op toegankelijkheid voor iedereen.

De Directie Gesubsidieerde Initiatieven van Brussel Plaatselijke Besturen zal u hierin bijstaan gedurende uw volledige mandaat.

Concreet betekent dit dat in het eerste semester van 2019 de gemeentes

een oproep tot kandidaturen zullen ontvangen om een pilootproject rond handistreaming uit te werken. De gemeentes wiens project wordt weerhouden zullen ondersteuning krijgen in de vorm van informatie, hulp van experts, de oprichting van een netwerk en communicatietools.

Het wordt sterk aangemoedigd om per gemeente een "aanspreekpunt handistreaming" te benoemen. Deze personen zullen ook een hoogwaardige opleiding krijgen.

WIST U DAT ?

- Volgens gegevens van het Europese forum van personen met een handicap heeft meer dan 15% van de Europese bevolking een handicap.
- Eén Europeaan op vier heeft iemand met een handicap in zijn familie.
- De personen met beperkte mobiliteit vertegenwoordigen meer dan 40% van de bevolking.

Bron : Europese forum van personen met een handicap en website van het AVIQ

03 VOORBEELDEN VAN REEDS UITGEVOERDE ACTIES

Verschillende gemeentes hebben uiteraard al acties op poten gezet die de autonomie van burgers met een handicap of hun aanwerving stimuleren.

Het is onmogelijk ze allemaal in detail te bespreken in deze brochure. De selectie hieronder dient om u te inspireren en om u zoveel mogelijk pistes aan te reiken om zelf acties rond handistreaming in uw gemeente en binnen de materie waarvoor u verantwoordelijk bent, op touw te zetten.

DE STAD BRUSSEL: EEN VIJFJARENACTIEPLAN

De Stad Brussel zet zich sinds vele jaren in om personen met een handicap te ondersteunen zodat zij volledig autonoom kunnen leven en zich ontplooiën.

Het algemeen Beleidsprogramma 2012-2018 nam een reeks doelstellingen op binnen diverse actiedomeinen van de Stad die dienden om de

vertegenwoordiging, toegankelijkheid en inclusie van personen met een handicap te verbeteren.

Het huidige actieplan genaamd Handicap, Inclusie en Universele Toegankelijkheid dekt de periode 2018-2020. Het is het eindresultaat van uitwisselingen tussen de Adviesraad voor Personen met een Handicap, de medewerkers van de administratie en het College van Burgemeester en schepenen.

ONTMOETING

We spraken met Barbara De Witte, verantwoordelijke van de Cel Gelijke Kansen van de Stad, om te weten te komen hoe dit plan is ontstaan.

Hoe is uw plan "Handicap, inclusie en universele toegankelijkheid 2018-2020 » tot stand gekomen?

Ik heb eerst en vooral een voorontwerp geschreven dat aan de verschillende departementen werd bezorgd die betrokken waren door de acties die ik voorstelde.

Dankzij de steun van de gemeentesecretaris waren de verschillende betrokken departementen dus verplicht om deel te nemen aan het project. Elk departement heeft bijgevolg een aanspreekpunt aangesteld.

Ik heb met elk aanspreekpunt het plan herzien voor de domeinen die hem of haar betroffen, en zo zijn de technische fiches ontstaan. Gedurende dit hele proces werd ik met raad en daad bijgestaan door de Adviesraad voor Personen met een handicap.

Vervolgens werden deze technische fiches gevalideerd door de Directies waartoe de aanspreekpunten behoren.

Daarna heb ik alle fiches aan het Directiecomité voorgelegd.

De laatste stap was het plan voorleggen aan het College en de Gemeenteraad.

Kunt u tips geven om dit proces zo vlot mogelijk te laten verlopen?

Ja. Idealiter moet elke betrokken directie zich hiervoor tot haar schepen wenden en/of moet het kabinet van de schepen die verantwoordelijk is voor dit project (in dit geval de schepen van gelijke kansen) de vooruitgang regelmatig melden aan de andere kabinetten. Op deze manier kent iedereen het plan al wanneer het bij het College komt.

Heeft u een ex ante en een ex post evaluatie van dit plan voorzien?

Ja natuurlijk, het plan beschrijft de beginsituatie, er werden concrete doelstellingen met indicatoren bepaald zodat we over een inventaris van de beginsituatie beschikken en de vooruitgang kunnen monitoren. De door de directie aangestelde aanspreekpunten moeten de verwezenlijkingen evalueren.

Dit plan, de APH en de projectoproep bewijzen dat er een wil is om een samenleving te creëren waarin personen met een handicap perfect geïntegreerd zijn.

Hieronder staan enkele publieke domeinen die in dit plan zijn opgenomen :

Communicatie

Sinds 2009 kunnen personen met een handicap terecht op een groen nummer waar ze informatie kunnen krijgen over hun rechten en over de voor hen toegankelijke diensten.

De Stad informeert de inwoners over de toegankelijkheid van openbare en privéruimtes, onder andere via de webapplicatie Handy.brussels.

Op de startpagina van de website van de Stad kunnen personen met een handicap snel toegang krijgen tot de informatie over diensten die aan hen gericht zijn: taxicheques, aanwerving, parkeerplaatsen,...

→ <https://www.brussel.be/persoon-met-handicap>

Een andere pagina op de website is gewijd aan de verschillende soorten handicaps en heeft als titel "Brussel inclusief dankzij u!". U vindt er concrete tips over hoe u zich best gedraagt ten aanzien van personen met een

handicap. Ter gelegenheid van de Internationale dag voor personen met een handicap die plaatsvond op 3 december 2018, werd een video gemaakt:

→ <https://www.brussel.be/BXLInclusive>

De elektronische loketten zijn zo ontworpen dat ze gemakkelijk leesbaar zijn en met vereenvoudigde procedures werken.

Van de crèche tot de hogeschool

De Stad probeert de kinderen die een aangepaste begeleiding nodig hebben, zo goed mogelijk op te vangen door de gebouwen en infrastructuur toegankelijk te maken maar ook door het personeel te vormen. In 2008 werd op initiatief van het Openbaar Onderwijs een Comité voor integratie van personen met een handicap opgericht. Doelstelling is het verbeteren van de professionele hulpmiddelen om kinderen met een handicap te begeleiden en om de actoren (ouders, verzorgend personeel, verenigingen,...) samen te brengen. Dit comité heeft reeds een gids van goede praktijken en nuttige adressen opgesteld voor de opvang van kinderen met specifieke behoeften binnen de scholen.

Tewerkstelling

Sinds het algemeen Beleidsprogramma 2012-2018 wil het College van Burgemeester en schepenen onder zijn personeelsleden 3% personen met een handicap tewerkstellen. Met behulp van een aangepast formulier op haar website lanceerde de Stad hiervoor een oproep tot spontane sollicitaties. Dankzij dit formulier kan de Aanwervingsdienst zoveel mogelijk informatie inwinnen over de aard van de handicap, de gevolgen ervan en de aanpassingen die nodig zijn voor de kandidaat. Ook de selectieprocedures werden aangepast:

Elke kandidaat met een handicap die aan de selectiecriteria van een openstaande vacature voldoet wordt uitgenodigd voor een oriëntatiegesprek, dat voorafgaat aan het selectiegesprek. Doel van dit oriëntatiegesprek is om een lijst op te maken van de eventuele redelijke aanpassingen aan

de selectieprocedure, de taken, de arbeidspost, de werkomgeving of de werktijd;

Indien nodig stellen we tijdens de pc-testen en het interview met het selectiecomité redelijke aanpassingen of aangepaste hulpmiddelen voor aan de kandidaat (zoals bijvoorbeeld meer tijd, een afgezonderde omgeving...).

Huisvesting

Krachtens het huidige actieplan moet de Grondregie erop toezien dat elk nieuwbouwproject van de gemeente 5 tot 10% aanpasbare woningen telt. Momenteel zijn er 45 woningen toegankelijk voor PBM.

Oproep tot projecten

Het Kabinet van schepenen van gelijke kansen Mohamed Ouriaghli zet ook elk jaar zijn schouders onder voorstellen uit het verenigingsleven d.m.v. een projectoproep waarin de verschillende thema's van gelijke kansen zijn opgenomen.

Onder deze projecten vinden we "Libercity", dat jonge studenten tussen 18 en 25 – actoren en ontwerpers van de steden van morgen – en iedereen die dat wenst, de kans geeft om zelf te ondervinden hoe toegankelijk de openbare plaatsen zijn voor personen met beperkte mobiliteit. De deelnemers maken een wandeling in de verschillende wijken en krijgen een kit mee om de bezochte openbare ruimtes te meten, te fotograferen en te commentariëren, om de toegankelijkheid ervan voor personen met beperkte mobiliteit te verifiëren.

Elke door de Stad gepubliceerde werkaanbieding vermeldt de volgende zin: "We moedigen personen met een handicap aan om te solliciteren. We zullen rekening houden met de eventuele nodige aanpassingen zowel wat de aanwervingsprocedure betreft, als de integratie binnen het bestuur. »

Het huidige plan voorziet bovendien een dag te organiseren voor werkzoekenden met een handicap.

Toegankelijkheid van openbare wegen en ruimtes

De Stad werkt mee aan het PAVE project, een initiatief van Brussel Mobiliteit (diagnose van de toegankelijkheid van alle openbare wegen en ruimtes).

Van de 36 openbare toiletten die de Stad telt zijn er bijvoorbeeld 8 toegankelijk voor personen met beperkte mobiliteit (PBM).

Elk jaar wordt in de politiezone Brussel Hoofdstad Elsene campagne gevoerd voor meer respect voor de parkeerplaatsen van personen met een handicap.

VORST: HANDISTREAMING SINDS 2012

In 2012 heeft de Sociale Coördinatie van Vorst (OCMW) de werkgroep handicap opgericht op initiatief van schepen van gelijke kansen Mariam El Hamidine en met de steun van Stéphane Roberti, voorzitter van het OCMW. De groep brengt alle verenigingen uit Vorst samen die actief zijn op het gebied van handicap, alsook de dienst voor Sociale Zaken, de dienst PHARE van de Franse Gemeenschapscommissie en het OCMW.

Doelstelling van deze werkgroep is een gemeenschappelijk project te ontwikkelen voor meer zichtbaarheid en meer uitdrukingsmogelijkheden voor de gehandicapten in Vorst. Hiervoor wil men de mentaliteit wijzigen en een beleid aanzwengelen dat de inclusie van personen met een handicap bevordert (ondersteuning, toegankelijkheid, integratie en erkenning).

Vanaf 2013 heeft de groep veel rond handistreaming gewerkt door met elke schepen samen te zitten en met hem of haar de uitdagingen binnen hun bevoegdheidssterrein te analyseren waar gehandicapten mee worden geconfronteerd (voorbeeld sport, kermissen en markten, handel, mobiliteit,...). Na al deze ontmoetingen zijn de groepsleden in het voorjaar van 2018 samen naar de burgemeester gestapt om hem hun bevragingen,

ideeën en eisen mee te delen. Een verantwoordelijke van de dienst Werken was ook aanwezig en kon direct antwoorden op sommige vragen van de groep over specifieke aspecten die verbonden zijn aan de toegankelijkheid van de openbare wegen en bepaalde openbare ruimtes in Vorst.

En zo is in de loop der maanden de handicapkwestie uitgegroeid tot een thema dat in bijna elk dossier van de gemeenteraad terug te vinden is. Zo komt er bijvoorbeeld geen nieuw wijkcontract als er geen rekening wordt gehouden met gehandicapten.

De renovatie van het gemeentehuis

De werkgroep heeft ook een belangrijke rol gespeeld in de architecturale studies voor de renovatie van het gemeentehuis. Het renovatieproject werd in 2004 aangevat en voorzorg van meet af aan aanpassingswerken om het gebouw toegankelijk te maken voor personen met beperkte mobiliteit. Dat bleek geen evidente taak aangezien het gemeentehuis een geklasseerd gebouw is en de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen verschillende voorstellen van aanpassingswerken negatief had onthaald. Dankzij de niet-aflatende steun van het College en de werkgroep handicap kon het studiebureau dat belast is met de renovatie oplossingen aanreiken waar iedereen tevreden

mee is (bescherming van het architecturale erfgoed en oplossingen die respect tonen voor personen met een handicap).

Uiteindelijk zal het gemeentehuis bijna volledig toegankelijk zijn voor personen met beperkte mobiliteit. Dit is een krachtige boodschap die de gemeente uitstuurt, die toont dat ze haar waarden ook echt in daden omzet, en het is een groot succes voor de werkgroep.

Het jaarlijkse evenement Handicaptive'moi

Handicaptive'moi is een sensibiliseringsdag die als 5 jaar door de werkgroep wordt georganiseerd op het hoofdplein van de gemeente.

Op deze dag krijgen de Vorstenaars van alle leeftijden de kans om deel te nemen aan spelletjes die door de lidverenigingen van de werkgroep

worden georganiseerd en die dienen om zich in de plaats te stellen van een dove of slechthorende, om de moeilijkheden waarmee blinden en personen met een verstandelijke beperking worden geconfronteerd beter te begrijpen, maar u kunt op die dag ook luisteren naar kinderverhalen in gebarentaal, of genieten van kunst en dans gebracht door personen met een handicap.

En zo organiseert de groep nu dit jaarlijkse feestevenement dat zijn oorsprong vond in de vaak zware problematiek van personen met een handicap en hun naasten.

Dit evenement streeft de ruimere visie van de werkgroep handicap na, met name de gemeente toegankelijk maken voor iedereen. Ik wil graag nog twee andere volledig toegankelijke evenementen vermelden: de Middel-eeuwse markt in de Abdij van Vorst

(vb.: de oneffenheden zijn bedekt met platen, de toiletten zijn toegankelijk voor rolstoelen) en de vertoning van een korte film voor jong en oud in het cultuurcentrum BRASS in het kader van het EOP (Extra & Ordinary People) Festival.

Voor 2019 werd het idee gelanceerd om een volledig toegankelijk volksfeest te organiseren.

MOLENBEEK: WEEK VAN DE HANDICAP

Op initiatief van schepen van Sociale Actie Ann Gilles-Goris organiseerde de dienst voor Sociale Zaken van Molenbeek in 2018 een week van de Gezondheid. Het thema was personen met een handicap durven opzoeken.

Op een gezondheidssalon kregen deskundigen uit de gezondheidszorg en alle verenigingen uit of actief in Molenbeek, de kans elkaar te leren kennen. Tijdens deze dagen kwamen positieve getuigenissen van personen met een handicap aan bod, zoals die van Mariella Mangano, Brusselse artieste en filosofe die sinds haar 2 jaar gehandicapt is.

Ook de films van het Extra & Ordinary People Festival (EOP) werden voorgesteld, en nadien werden spelers en publiek aangemoedigd om na de voorstellingen met elkaar te praten.

De Liga van Basket Handisport heeft een dag georganiseerd om jongeren te sensibiliseren voor rolstoelsporten.

Bedoeling van deze week is personen met een handicap en hun naasten een hart onder de riem steken door te tonen dat de gemeente hen in hun waardigheid erkent.

Dit project heeft navolging gekregen want het Maritiem Communautair Centrum (MCC) heeft in het kader van het "Molenzima" festival sprekers en korte films van het EOP overgenomen.

SINT-LAMBRECHTS- WOLUWE: UITSluiting EEN HALT TOEROEPEN EN ZICH VOLLEDIG AUTONOOM VERPLAATSEN

Het vervoer voor personen met beperkte mobiliteit

Dankzij 5 aangepaste voertuigen voor personen in een rolstoel, levert de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe een uitstekende dienstverlening voor verplaatsingen binnen de gemeente. Voorwaarde voor toegang tot deze dienst is ofwel:

- de erkenning als persoon met een handicap van 66% door een officiële instantie,
- de erkenning als invalide door het ziekenfonds, of

- het voorleggen van een medisch attest waarop staat dat het onmogelijk is om het openbaar vervoer te nemen.

Redenen voor het gevraagde traject kunnen zijn:

- Medische afspraken (dialyse, kinesitherapie,...),
- Vrijtijdsactiviteiten (daguitstappen,...),
- Familiebezoekjes,
- Boodschappen in grootwarenhuis.

Een traject heen en terug kost 3 euro.

De dienst is beschikbaar van maandag tot vrijdag van 8 tot 17u en is een groot succes.

De hobbykamer en uitstappen

Van maandag tot vrijdag organiseert de gemeente tal van hobby's en ontspanningsmogelijkheden voor personen met een handicap. Er wordt een zaal ter beschikking gesteld en een gevarieerd programma aangeboden (kookworkshops, gezelschapspelletjes, conferenties,...). Twee werknemers en meerdere vrijwilligers staan paraat om de mensen hartelijk te ontvangen.

Twee keer per jaar worden busuitstappen georganiseerd. En er worden ook kleine uitstappen georganiseerd: musea, warenhuizen,...

Dit project creëert echt een band en helpt personen met een handicap om

WIST U DAT ?

- Eén gehandicapte persoon op twee heeft nog nooit deelgenomen aan een vrijetijds- of sportactiviteit.
- Een derde van alle gehandicapte personen is nog nooit naar het buitenland geweest en heeft zelfs nog nooit een daguitstap gemaakt, wegens ontoegankelijke lokalen en diensten.
- Personen met een handicap lijden onder isolement. In vergelijking met niet-gehandicapten personen, zien ze veel minder hun vrienden en familie.

Bron: Europese forum van personen met een handicap en website van het AViQ

uit het isolement te treden. Het geeft hen immers de kans om deel te nemen aan hobby's en activiteiten die ze op hun eentje niet zouden doen.

De PBM-lussen

De gemeente ontwikkelt bewegwijzerde routes genaamd «PBM-lussen». Met deze lussen kan iedereen zich zorgeloos en zonder hindernissen verplaatsen naar de belangrijkste gemeentelijke plaatsen (gemeentehuis, politie, winkelstraten, kerk, metro-ingang,...).

De gemeente heeft een « werkgroep Personen met beperkte mobiliteit » opgericht (qua samenstelling te vergelijken met de adviesraad voor personen met een handicap). Het is deze groep die de lussen heeft ingevoerd en daarvoor een beroep heeft gedaan op een studie bureau dat gespecialiseerd is in toegankelijkheid. Dankzij deze samenwerking konden we een lijst opstellen van de grootste hindernissen in termen van stadsmeubilair, vloerbekleding en diverse aanpassingswerken. Op basis van deze lijst werden verschillende corrigerende acties gevraagd om een toegankelijke lus te kunnen bepalen (bijvoorbeeld aan de technische dienst van de gemeente werden aanpassingswerken binnen hun bevoegdheden gevraagd, aan BPost werd gevraagd om de hoogte van de brievenbus aan te passen,...).

Hier wordt nog steeds verder aan gewerkt, de bedoeling is de hele gemeente in kaart te brengen. De bestaande lussen moeten natuurlijk ook regelmatig onderhouden worden (de bewegwijzering,...).

Gezien het aantal actoren op één grondgebied (gemeentelijke en regionale wegen, MIVB, BPost,...) is dit een heuse uitdaging maar het resultaat is in ieders voordeel.

Sensibilisering van de handelaars

Schepen van Senioren en Personen met een handicap Isabelle Molenberg heeft in samenwerking met schepen van Handel Michèle Nahum en schepen van Stedenbouw Jean-François Thayer een gids opgesteld met redelijke aanpassingswerken voor handelszaken. Het is een brochure met heel concrete en goedkope aanpassingswerken.

Bovendien mogen handelaars die hun zaak toegankelijk maken dat vermelden op de website van de gemeente.

Voor 2019 zal de gemeente in samenwerking met AMT Concept (zie blz. 62) de nadruk leggen op de toegankelijkheid van de handelszaken in de Georges Henri laan.

Vorming en communicatie

Bovenop deze acties maakt de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe werk van het onthaal van doven en slechthorenden. Sinds 4 jaar krijgen personeelsleden die in contact komen met deze bevolking hiervoor een opleiding.

De Dienst Gelijke Kansen heeft bovendien het grote publiek en het gemeentepersoneel gesensibiliseerd voor de problemen waar personen met een handicap mee kampen door “de veertiendaagse van de mindervalide persoon” te organiseren, genaamd “Au-delà de la différence”.

TWEE TOOLS VOOR HANDISTREAMING

04

DE ADVIESRAAD VOOR PERSONEN MET EEN HANDICAP (APH)

Om een beleid handistreaming te voeren is een Adviesraad voor Personen met een Handicap een onmiskenbare troef.

Deze raden bestaan nog niet in elke gemeente maar kunnen de Colleges echter bijstaan in alle projecten en beslissingen die een impact hebben

op de autonomie van personen met een handicap. Adviesraden kunnen onderling de dagelijkse problemen waarmee gehandicapten binnen hun gemeente geconfronteerd worden bespreken en constructieve oplossingen voorstellen. Uiteraard moeten de leden van een APH steeds het algemeen belang vertegenwoordigen. De APH dient niet om persoonlijke problemen van mensen met een handicap aan te kaarten of te verdedigen.

ONTMOETING

De Adviesraad voor Personen met een Handicap van Ukkel

Ontmoeting met de heer Frédéric Storme, Voorzitter van de APH van Ukkel tot in 2018.

Kunt u ons uitleggen waarom in Ukkel een APH werd opgericht?

De huidige APH werd onder impuls van schepen Catherine Roba-Rabier, destijds belast met de materie, in

2013 nieuw leven ingeblazen. Er had in het verleden al een APH bestaan en door deze weer in het leven te roepen, hoopte ze dat men bij het nemen van politieke beslissingen rekening zou houden met de handicapwestie. De leden zijn inwoners van Ukkel met een handicap of vertegenwoordigers van verenigingen. Kandidaturen worden gericht aan het College en de Voorzitter van de APH.

Uw APH betekende dus een echte boost voor handistreaming binnen de gemeente?

Klopt. Ik heb meteen aan het College gevraagd om de grote dossiers voor te leggen aan de APH. De leden van de APH zijn in 3 werkgroepen onderverdeeld:

- een groep voor tewerkstelling,
- een groep voor mobiliteit,
- en een groep voor parageemeentelijke activiteiten zoals bijvoorbeeld sport.

Om te garanderen dat de handicapwestie in alle gemeentelijke bevoegdheden wordt opgenomen, hebben we elke schepen om beurt op onze driemaandelijke vergaderingen uitgenodigd. Dit heeft som-

migen onder hen doen inzien dat zij, ongeacht hun bevoegdheid, flink wat speelruimte hebben om de inclusie van personen met een handicap te bevorderen.

Kunt u enkele grote acties opnoemen die u de voorbije jaren heeft uitgevoerd?

We hebben met de dienst van Stedenbouw samengezeten voor werken aan de Alsebergse Steenweg, voor de verhuizing van het gemeentebestuur, maar ook voor aanpassingen voor slechtzienden in de bibliotheek (computer, brailleleesregel), en zelfs om de wedstrijd van de 10km van Ukkel te verbeteren (personen met een handicap starten vroeger).

Samen met de vzw AMT Concept (zie blz. 62) zijn we begonnen met de invoering van een "Label van de toegankelijke handelszaak".

We hebben ook tal van denkpistes gelanceerd rond de toegankelijkheid van de groene ruimte, die tot voorstellen van het College hebben geleid.

Wat evenementen betreft hebben we:

- de "Duo day" georganiseerd (zie blz. 41),

- "Neem mijn plaats!" georganiseerd, een sensibiliseringsdag voor het gemeentepersoneel en de inwoners over de plek van mindervaliden in onze samenleving. Dit gebeurt o.a. aan de hand van rollenspel (zich verplaatsen met een rolstoel, geblinddoekt met een witte stok wandelen, zich door een geleidehond laten geleiden, met een dove praten,...)
- en in het kader van het EOP (Extra & Ordinary People) Festival hebben we ook korte films verspreid die een positief beeld brengen van mindervaliden. Er werden debatsamenkomsten voorgesteld aan de scholen maar ook in de middagpauze voor het gemeentepersoneel.

Wat zijn volgens u de sleutelfactoren van een succesvolle APH?

Men moet voldoende regelmatig vergaderingen organiseren (minstens een keer per trimester) en de leden moeten tussen de vergaderingen door regelmatig contact onderhouden, per mail of telefoon, zodat er een echte dynamiek heerst.

Het is ook heel belangrijk om externe personen uit te nodigen op de driemaandelijke vergaderingen (MIVB,

Access-I, experten inzake toegankelijkheid,...).

Daarna moeten binnen de APH subgroepen per expertise worden opgericht zodat men de dossiers onderling kan verdelen. Door verschillende expertises te bundelen kan de APH een belangrijke rol spelen in alle grote dossiers of evenementen van de gemeente.

Ook de communicatie is van groot belang. We moeten de tijd nemen om de verkozenen en inwoners te informeren en te sensibiliseren over de rol van de APH en waar de raad voor staat.

Wat gaat u doen als u in 2019 opnieuw tot voorzitter van de APH wordt verkozen?

De vorige legislatuur was vooral gericht op sensibilisering en informatie.

Als ik opnieuw word verkozen zal ik uiteraard beginnen met de nieuwe schepenen te sensibiliseren.

Ik zal met de APH acties ondernemen die de inclusie van mindervaliden bevordert op alle domeinen van het dagelijkse leven in Ukkel.

Ik zal ook de acties op het terrein met

name in de culturele sector versterken. Ons cultureel centrum is reeds uitgerust met inductielussen¹. Ik zou ook graag meer werken op evenementen (ondertitelde openlucht cinema, evenementen in gebarentaal,...).

De Adviesraad voor Personen met een Handicap van de Stad Brussel

In 2007 besliste het College van de Stad Brussel om een Adviesraad voor Personen met een Handicap op te richten.

Dit orgaan wordt voorgezeten door de schepen van gelijke kansen. De raad bestaat uit:

- vertegenwoordigers van verenigingen die de belangen van personen met een handicap verdedigen, en wiens zetel en/of activiteiten in de Stad gelegen zijn,
- personen met een handicap die losstaan van de vertegenwoordigde verenigingen en die werden gekozen op basis van een motivatiebrief,

- leden van het gemeentebestuur en/of de Gemeenteraad,
- een lid van de Adviesraad voor Seniores,
- experts in functie van de te bespreken onderwerpen.

Een lid van de cel Gelijke Kansen verzorgt het secretariaat.

Doelstellingen daarvan zijn:

- de verbetering van de levenskwaliteit van personen met een handicap,
- de verbetering van hun integratie in de maatschappij,
- de garantie van hun welzijn op lokaal niveau.

De leden komen 3 tot 4 keer per jaar samen in een plenaire vergadering en geven aanbevelingen en adviezen op verzoek van het College, van de Gemeenteraad en van het OCMW. Ter aanvulling van de plenaire vergaderingen worden er ook thematische workshops georganiseerd.

De APV van de Stad heeft meege werkt aan de uitwerking van het plan Handicap, Inclusie en universele toegankelijkheid.

De raad organiseert ook communicatieacties (brochures, evenementen rond 3 december,...) en sensibilise-

¹ Magnetische inductielus: hulpmiddel voor slechthorenden dat het uitgezonden geluid rechtstreeks overbrengt naar hun hoorapparaat, zonder storing van omgevingsgeluiden (vb. : bij een theatervoorstelling, in de cinema, tijdens het tv-kijken,...). In Frankrijk is deze uitrusting sinds enkele jaren verplicht aan de onthaal- en informatielokketen en in openbare gebouwen.

ringscampagnes die op het grote publiek gericht zijn.

DE FUNCTIE VAN AANSPREEKPUNT HANDISTREAMING

Enkele Brusselse gemeenten hebben officieel een handiccontactpersoon aangesteld, dat is iemand die mindervalide inwoners en hun families helpt bij allerlei vragen of formaliteiten (parkeerkaart, toegang tot taxidienst, ...). De meeste Waalse gemeenten beschikken over een handiccontactpersoon.

Brussel Plaatselijke Besturen is in 2017 samen met het studie bureau Atingo een programma gestart om aanspreekpunten op te leiden voor een transversale integratie van handicaps. Dit opleidingsprogramma is opgebouwd op basis van de minimale competenties waarover deze aanspreekpunten moeten beschikken:

- kunnen communiceren met personen met een handicap;
- de omgevings- en sociale behoeften die verbonden zijn aan de verschillende handicaps erkennen en begrijpen;
- de structuur van het wettelijk kader erkennen en begrijpen, alsook de tools, de hulpbronnen en referenties inzake toegankelijkheid en aanpassingswerken.

In de loop der maanden werden deze competenties ontwikkeld aan de hand van rollenspel oefeningen, open discussies en gesprekken met getuigen met een handicap, het aanleren van werkmethodes, het onderzoeken van de verschillende wetteksten, het identificeren van de architecturale obstakels en gebreken inzake aangepaste communicatie en informatie, etc.

Omdat de meeste deelnemers vragende partij waren naar verdere begeleiding heeft Brussel Plaatselijke Besturen in 2018 consolidatiewerkshops georganiseerd. Dit gaf hen de kans om praktische gevallen open te bespreken en om vragen te stellen over lopende of toekomstige projecten. Er werden verschillende onderwerpen aangekaart zoals de toegankelijkheid van de verkiezingen, het samenleven van fietsers en voetgangers, de specifieke aanpassingswerken van kinderopvangstructuren, van handelszaken of van een onthaalbalie,...

Zo hebben we tijdens deze workshops beseft dat we naast een handiccontactpersoon ook nog een andere functie nodig hebben: die van aanspreekpunt handistreaming. Brussel Plaatselijke Besturen moedigt de Colleges aan om dergelijke aanspreekpunten aan te stellen.

ONTMOETING

SCHAARBEEK: DE AANSTELLING VAN EEN PROJECTVER- ANTWOORDELIJKE VOOR HET HANDICAPBELEID

In 2017 heeft de gemeente Schaarbeek een projectverantwoordelijke voor het handicapbeleid aangesteld.

Dit getuigt van een wil die verdient te worden benadrukt vermits dit een functie is die in het kader van een handistreaming-aanpak onmisbaar lijkt.

We spraken met Séverine Delvaux, projectverantwoordelijke voor het handicapbeleid.

Hoe is uw functie ontstaan?

Al van bij het begin van de vorige legislatuur wenste de schepen die toen belast was met de handicapdimensie een transversale functie te creëren die rekening zou houden met de verschillende soorten handicaps. Ik werd in mei 2017 aangenomen. Ik ben verbonden aan het departement Maatschappelijk leven, dienst Solidariteit en Gelijke Kansen.

Mijn grote actiedomeinen zijn:

- De ontwikkeling van projecten samen met de gemeentediensten vanuit een handistreaming-standpunt,
- De activiteiten van de Adviesraad voor Personen met een Handicap (die in 1997 werd opgericht)
- De oproep tot jaarlijkse projecten.

Heeft u acties ondernomen opdat de gemeente meer mindervaliden zou aanwerven?

Ja, ik heb als tussenpersoon gefungeerd tussen de diensten die mindervaliden begeleiden in hun zoektocht naar werk, de dienst PHARE en onze hr-dienst. Dit heeft geleid tot een Ontdekkingsstage, gevolgd door een omscholingsovereenkomst.

De gemeente nam ook deel aan de Duo Day.

Onze hr-dienst stuurde ook een intern mailtje naar alle personeelsleden waarin de personen met een handicap worden aangemoedigd hun stem te laten klinken zodat de nodige redelijke aanpassingswerken om hun arbeidsomstandigheden te verbeteren, uitgevoerd worden.

De gemeente werkt aan de invoering van een procedure voor deze rede-

lijke aanpassingswerken, in het bijzonder in het kader van een re-integratieparcours (bijvoorbeeld na een langdurige ziekte).

In onze werkaanbiedingen staat het volgende: "Als u een handicap, leerstoornis of ziekte heeft en u wenst, in het kader van de selectieprocedure, te genieten van redelijke aanpassingswerken, gelieve dit dan te vermelden in uw kandidatuur. We zullen u in de best mogelijke omstandigheden ontvangen. »

Bovendien houdt een aangepast uitzendbureau in Schaarbeek regel-

matig contact met de Dienst Overheidsopdrachten in het kader van voorbehouden opdrachten.

Aan welk project heeft u in 2018 hoofdzakelijk gewerkt?

Een van mijn meest geslaagde projecten in 2018 waren de verkiezingen. Vanaf de eerste vergaderingen van de gemeentelijke Werkgroep Verkiezingen was ik hierbij betrokken. Deze groep bestond uit een vijftiental personen voor wie de integratie van de verschillende handicaps en de toegankelijkheid van de stemlokalen al snel vanzelfsprekend was. Er werd

echt naar mij geluisterd. De toegankelijkheidskwesties maakten ook integraal deel uit van de debriefing van het verloop van de verkiezingen.

Heeft u ook contact met het verenigingsleven binnen uw gemeente?

Ja, de schepen heeft ook een oproep gelanceerd voor de verenigingen binnen de gemeente of actief in de gemeente, om projecten te organiseren rond het thema handicap en gezin.

Dankzij deze projectoproep kunnen we heel gevarieerde projecten ondersteunen:

- Aankoop van materiaal voor de wachtzaal van een vereniging voor dove kinderen,
- Aanwerving van een extra opvoeder voor de inclusie van andere kinderen met specifieke zorgbehoeften in buitenschoolse activiteiten,
- Een bundeltje met boeken en tips om mee te geven aan broers en zussen van het mindervalide kind,
- Financiering van respijtactiviteiten voor de gezinnen, etc.

Hoe maakt u zichzelf bekend bij uw collega's en de bevolking?

Het schepenkabinet heeft regelmatig artikels in de plaatselijke krant gepubliceerd, bijvoorbeeld over de invoering van de inductielussen aan de loketten van de dienst bevolking, de taxi-checkes, etc. De gegevens van de dienst staan telkens onderaan het artikel vermeld.

In Schaarbeek is er geen dienst of schepenamtb van sociale zaken. De dienst Solidariteit neemt dus ook de rol van handiccontactpersoon op zich

door een antwoord te geven op de vragen van de burgers die het bestuur via de Facebookpagina van de gemeente ontvangt.

In welke domeinen wilt u vanaf 2019 actief zijn?

Preventie. Dankzij de gemeenschaps-wacht en de straathoekwerkers heeft het personeel van deze dienst immers een enorme terreinkennis, wat het voor mij mogelijk maakt een bevolking te bereiken die in nood is en die onvoldoende op de hoogte is van mogelijke steunmaatregelen.

Gemeentelijk onderwijs. Er is heel wat werk voor de boeg wat de inclusie van kinderen betreft. Het is een verplichting maar vaak ontbreekt het aan zowel menselijke als financiële middelen.

Huisvesting. Dit jaar ben ik met de dienst PHARE (zie blz. 42) beginnen samenwerken in het kader van zijn medewerking aan vernieuwende projecten. Als de gemeente nieuwe woningen laat bouwen, dan is het absoluut noodzakelijk dat deze woningen toegankelijk zijn. Het sociaal vastgoedkantoor is betrokken partij. Ik zou ook graag mijn samenwerking met de Schaarbeekse Haard in deze materie uitbreiden.

En tenslotte werken aan de toegankelijkheid van de handelszaken.

Welke vaardigheden en kwaliteiten heeft men nodig voor uw functie?

Ik denk dat men in de eerste plaats goede contacten moet hebben met alle bestuursdiensten maar ook met het verenigingsleven. Je hoeft je niet als expert op te stellen, maar eerder als link tussen de aanspreekpunten.

Door in de eerste plaats nieuwsgierig te zijn blijf je constant nieuwe dingen ontdekken zoals wat de verenigingen en de andere gemeenten van het Gewest of daarbuiten doen.

DE RECENTE AANSTELLING VAN EEN AANSPEEKPUNT HANDISTREAMING IN OUDERGEM

In 2017 stuurde de gemeente twee personeelsleden naar de opleiding inzake handistreaming. Dit was een eerste stap in de beslissing om bijzondere aandacht te schenken aan de toegankelijkheidsproblemen van gehandicapte personen in de verschillende gemeentediensten. Zodra de opleiding was afgelopen hebben zij aan verschillende projecten meegewerkt, zoals bijvoorbeeld de installatie van een hellend vlak zodat personen

in een rolstoel gemakkelijker binnen kunnen in de Sint-Anna kerk.

Het nieuwe schepencollege zette deze aanpak voort door diversiteit op te nemen als een van de strategische doelstellingen van de gemeente, en in het bijzonder diversiteit in de scholen en crèches maar ook in alle gemeentelijke gebouwen en diensten. Om deze doelstelling te concretiseren werd besloten om de functie van aanspreekpunt handistreaming toe te voegen aan het gemeentebestuur. Deze persoon zal speciaal verantwoordelijk zijn voor het beheer van de auditdossiers van de gemeentelijke gebouwen.

Omwille van de werkbaarheid en efficiëntie werkt deze persoon op de Interne Dienst voor Preventie en Bescherming op het Werk (IDPBW) die reeds met alle diensten samenwerkt in het kader van de interne controle die verbonden is aan het welzijn op het werk.

DE HANDICONTACT-PERSOON VAN ELSENE

Sébastien Hodiamont werd door de gemeente Elsenne aangesteld als aanspreekpunt handistreaming.

“Ik ben maatschappelijk werker van opleiding. Voor mijn beroep is het belangrijk dat ik de sociale wetgeving en in het bijzonder de wetgeving rond

handicap goed ken. Als bijvoorbeeld een Elsenaar met een handicap zijn woning wil aanpassen, dan bestaat mijn opdracht eruit die persoon te ontvangen, naar hem te luisteren, en op basis van verzamelde informatie hem door te verwijzen naar de bevoegde dienst. Hij kan hiervoor naar de regionale dienst PHARE (Personne Handicapée Autonomie Recherchée) verwezen worden, die informatie, advies en financiële steun biedt aan personen met een handicap in Brussel.

Binnen de sociale dienst houden we ons ook bezig met het indienen van aanvragen tot erkenning van handicap, we beantwoorden de vragen die we hierover krijgen, we ontvangen mensen die een parkeerkaart, thuis-hulp,... aanvragen.

Ik maak deel uit van een maatschappelijke eerstelijnsdienst. Deze dienst vangt alle burgers van Elsenne, en haar gemeentepersoneelsleden op, door geschikte oplossingen voor de verschillende vragen te zoeken. »

(tekst van Vincent Vandist, in Onder ons (blad van het gemeentepersoneel van Elsenne), nr.64, 2018)

05

DE AANWERVING VAN PERSONEN MET EEN HANDICAP

De ordonnantie van 2 februari 2017

Op 2 februari 2017 heeft het Brusselse Parlement de ordonnantie betreffende de verplichting om personen met een handicap aan te werven in de lokale besturen aangenomen. Deze ordon-

nantie bepaalt dat de lokale besturen per schijf van 20 voltijdsequivalenten (VTE's) in de personeelsformatie minstens één persoon met een handicap halftijds in dienst moeten nemen (ofwel 2,5% van de VTE's).

WIST U DAT ?

- Er zijn drie tot vier keer meer werkloze gehandicapte personen dan werkloze niet-gehandicapte personen.
- Talrijke personen met een handicap zijn “ontmoedigde werknemers” en proberen zelfs niet meer op de arbeidsmarkt te geraken. Bijgevolg worden ze als inactief beschouwd.
- Hoe hoger de handicapgraad, hoe minder deelname aan de arbeidsmarkt. Slechts 20% van de personen met een hoge handicapgraad nemen deel tegenover 68% van de personen zonder handicap
- 38% van de Europese gehandicapten tussen 16 en 34 hebben bezoldigd werk, tegenover 64% van de niet-gehandicapten in dezelfde leeftijdscategorie. De inkomens van gehandicapte personen liggen beduidend lager dan die van niet-gehandicapten.

Bron: Europese forum van personen met een handicap en website van het AVIQ

Krachtens de ordonnantie mag dit percentage voor de helft bereikt worden door overeenkomsten voor werken, leveringen en diensten te sluiten met maatwerkbedrijven (MWB's). De VTE's die door dergelijke overeenkomsten worden vertegenwoordigd, worden als volgt berekend:

PRIJS VAN DE OVEREENKOMST EXCL. BTW

— — — — —
**Jaarloon van een voltijds
 personeelslid D4
 (administratief medewerker)
 met 10 jaar anciënniteit
 (100% index 138.01)**

De regering nam het uitvoeringsbesluit aan, dat in het bijzonder bepaalt hoe het in te vullen formulier er moet uitzien, en op 15 januari 2018 werd het besluit in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.

Eind 2018 hadden slechts twee gemeentes de 2.5% bereikt.

Een verslag met de gegevens van de 19 gemeenten zal aan het Parlement voorgelegd worden en zal vervolgens op de website van Brussel Plaatselijke Besturen gepubliceerd worden.

REKENING HOUDEN MET DE HANDICAPDIMENSIE D.M.V. DIVERSITEITSPANNEN

De sensibilisering en de opleiding betreffende de aanwerving van gehandicapte personen zijn zaken die volledig passen binnen het kader van diversiteitsplannen. In dat opzicht moet deze inspanning ook op regionaal niveau geleverd

worden om de uitvoering van diversiteitsplannen in de gemeentes te ondersteunen zodat elke gemeente een diversiteitsplan heeft zoals de ordonnantie van 4 september 2008 voorziet.

DE UITVOERING VAN HET PLAN IN ELSENE

De gemeente Elsene heeft haar diversiteitsplan ingevoerd dankzij een participatieve aanpak waarbij de verschillende bestuursdiensten zoveel mogelijk werden betrokken.

Er werd een transversale werkgroep opgericht die de aanspreekpunten samenbrengt van de verschillende diensten en departementen die door de doelgroepen van het plan betrokken zijn: Preventie, interne en externe Communicatie, human resources, Solidariteit en Gelijke Kansen, Tewerkstelling, Cultuur en Sport, etc.

De huidige focus van het Elsense diversiteitsplan ligt op:

- de gelijkheid tussen vrouwen en mannen (transversaal thema binnen de verschillende groepen hieronder),
- personen met een handicap
- personen met een niet-Europese nationaliteit
- jongeren jonger dan 26 jaar
- werknemers ouder dan 45 jaar
- het onderbevoegd personeel

Voor deze verschillende doelgroepen, en in het bijzonder voor de personen met een handicap, hebben de diensten en departementen hun activiteiten doorgelicht aan de hand van de vier pijlers van het plan:

- de selectie, de aanwerving en de verbintenis,
- het personeelsbeheer
- de interne communicatie,
- en de externe acties.

Daarna werden er doelstellingen bepaald voor de volgende twee jaar.

Zo had de dienst voor interne Communicatie als doelstelling "Het opnemen van thema's rond diversiteit in het gemeenteblad". En zo werd in december 2018 een artikel over handistreaming gepubliceerd.

Met dit soort communicatie kunnen we het personeel informeren en sensibiliseren over de waarden van de gemeente. En het is ook een kans om collega's die verantwoordelijk zijn voor het thema te leren kennen.

DE AANWERVING IN ELSENE

(tekst hieronder: Vincent Vandist, in Onder ons (blad van het gemeentepersoneel van Elsenne), nr. 64, 2018)

Christophe Lepage is verantwoordelijke voor de aanwerving, in het bijzonder van personen met een handicap, in de gemeente Elsenne. De drempel van 2.5% halen loopt niet zo vlot omdat er zich, ondanks de verduidelijkingen hieromtrent in de werkaanbiedingen, weinig personen met een handicap aanbieden.

Bovendien wordt het contract soms voortijdig stopgezet of niet verlengd (te vermoeiend werk, risico voor de veiligheid,...). Personen met een handicap worden het vaakst, ook al is het niet systematisch, aangenomen in het kader van een omscholingsovereenkomst.

Vandaag tellen wij 1,3% gehandicapte personen, ofwel 14 medewerkers. Dat is toch 10 personen meer dan 2 jaar geleden. Een belangrijke vooruitgang dus.

« Het is een constante, moeilijke, maar waardevolle zoektocht. Zo was er bijvoorbeeld iemand wiens omscholingsovereenkomst van één jaar vervolgens tweemaal werd verlengd. Toen zijn contract bij de gemeente

Elsene afgelopen was heeft deze persoon, dankzij zijn ervaring, werk in een ander bedrijf gevonden. U moet weten dat de persoon met een handicap, binnen het kader van de omscholingsovereenkomst, eerst een ontdekkingsstage kan volgen die hem de kans geeft kennis te maken met het werkmilieu. Het bedrijf die een stagiaire binnen dit kader onthaalt, garandeert dat hij of zij een opleiding zal krijgen, volgens het opgestelde opleidingsplan, voor het beroep waarvoor hij of zij werd aangenomen. De aangenomen persoon maakt integraal deel uit van het team. Het is noodzakelijk dat men de verschillende soorten handicaps met elk hun specifieke kenmerken en beperkingen goed begrijpt, dat men op de veiligheid let,... Voor elke aanwerving moet de arbeidspost en de omgeving aangepast worden, moeten de collega's gesensibiliseerd worden. Men moet aanvaarden dat sommige mensen niet onmiddellijk 100% operationeel zijn. Voor bepaalde handicaps moet men vaak naar het ziekenhuis, sommige personen zullen soms niet aanwezig kunnen zijn omwille van hevige pijn. »

DE DUODAY

Een van de eerste tools die men kan gebruiken als men personen met een handicap wil aanwerven is de DUOday.

Op deze dag vormen een stagiaire met een handicap en een werknemer van de gemeente een DUO. De stagiaire helpt met de uitvoering van alle gewoonlijke taken van de partner van het duo, en als dat niet mogelijk is, dan observeert hij.

De volgende DUOday gaat door op 16 mei 2019.

Eén dag is kort, maar het is toch al een mooie gelegenheid om bruggen te bouwen tussen de verschillende deelnemers, zijnde werkzoekenden, gemeentes en ondersteunende diensten.

Zo krijgt de werknemer de kans om de vaardigheden en talenten van gehandicapten te ontdekken, om na

te denken over de aanwerving van een gehandicapte werknemer, maar ook om zich af te vragen welke aanpassingen hij zou moeten uitvoeren om een werknemer die tijdens zijn carrière gehandicapt wordt, aan het werk te houden.

Voor de collega's van één dag is het een kans om de vaardigheden van de persoon te ontdekken.

De werkzoekenden proeven van een mogelijks toekomstig beroep, ze worden geconfronteerd met de vereisten van een functie en op deze manier leren ze hun eigen vaardigheden en beperkingen kennen. Het geeft hen de kans de balans op te maken van hun beroepsoriëntatie, een opleidingsparcours te starten, of gewoon vorderingen te boeken in hun zoektocht naar werk.

Een heel betekenisvolle actie dus voor de openbare sector!

HULP BIJ TEWERKSTELLING AANGEBODEN DOOR DE DIENST PHARE

De dienst PHARE (Personne Handicapée Autonomie Recherche) is een dienst van de Brusselse Franstalige Regering (Franstalige gemeenschapscommissie). De dienst verschaft informatie, advies en financiële ondersteuning voor personen met een handicap in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De hieronder beschreven hulpmiddelen zijn bedoeld om de inclusie op de arbeidsmarkt te bevorderen van Franstalige personen met een handicap die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wonen.

De ontdekkingsstage

De ontdekkingsstage (maximum 20 werkdagen) geeft iemand met een handicap de kans om te ontdekken of zijn/haar vaardigheden wel passen bij het project, en ook om te proeven van het beroep dat hij/zij wenst uit te oefenen.

De stage wordt niet vergoed. De dienst PHARE verzekert de stagiaire tijdens deze periode. De stage kan bijvoorbeeld georganiseerd worden in het kader van de DUODay.

De omscholingsovereenkomst

Deze overeenkomst voorziet een wederzijdse aanpassingsperiode tussen de werkgever en de werknemer waarin de werkgever zich ertoe verbindt een reële mogelijkheid tot beroepsbekwaming te bieden aan de werknemer.

Het contract wordt voor minstens 3 maand en maximum 1 jaar afgesloten, maar kan tot maximum 3 jaar verlengd worden.

De gehandicapte persoon behoudt zijn statuut bij de RVA, het RIZIV of de FOD Sociale Zekerheid, alsook zijn uitkeringen. De dienst PHARE betaalt hem een bijkomende tegemoetkoming en van de werkgever krijgt hij een uurloon (€1 het eerste jaar en € 1,50 de volgende jaren). De omscholingsovereenkomst is niet onderworpen aan de RSZ.

De integratiepremie

De integratiepremie is een financiële tegemoetkoming van de dienst PHARE in de bezoldiging en de sociale lasten die de werkgever betaalt om zo het rendementsverlies van de werknemer met een handicap te compenseren.

Voor een contract van bepaalde duur van maximum 3 maand betreft het een forfaitaire tegemoetkoming van 30%.

Voor de contracten van bepaalde duur van meer dan 3 maanden en voor de contracten van onbepaalde duur wordt het tegemoetkomingspercentage vastgelegd op basis van een navraag op de werkplek (maximum 50 %).

De tegemoetkoming wordt toegekend voor een jaar en wordt vervolgens verlengd als het rendementsverlies aanhoudt.

De werkgevers van publiek recht die de wetgeving inzake de tewerkstelling personen met een handicap niet naleven kunnen niet genieten van de integratiepremie.

De premie voor mentorschap

Dankzij de premie voor mentorschap van de dienst PHARE (de eerste 6 maanden, eenmaal verlengbaar), kan de werkgever een werknemer aanstellen die de gehandicapte persoon zal informeren, begeleiden en opvolgen om zijn integratie op te arbeidsmarkt te vergemakkelijken.

De premie voor integratie binnen het bedrijf

De premie voor integratie van de dienst PHARE dient om de kosten te dekken die de werkgever aanging om zijn personeel te sensibiliseren en/of te vormen voor de handicap van een

van zijn werknemers.

De aanpassing van de arbeidspost en van de werkomgeving

De dienst PHARE biedt een financiële tegemoetkoming aan de werkgever om de kosten te dekken voor de aanpassing van de arbeidspost voor een werknemer met een handicap. Er wordt enkel rekening gehouden met het prijsverschil tussen het standaardmateriaal en het aangepaste materiaal. Deze tegemoetkoming is ook mogelijk bij een omscholingsovereenkomst.

De verplaatsingskosten

De dienst PHARE betaalt de werknemer met een handicap een deel van zijn professionele verplaatsingskosten terug. Voorwaarde is dat de gehandicapte persoon omwille van zijn beperking het openbaar vervoer niet kan nemen.

ONDERSTEUNENDE MAAT-REGELEN VAN DE VDAB

De VDAB (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding) biedt verschillende steunmaatregelen aan werkgevers die Nederlandstalige personen met een handicap aanwerven.

De jobcoaching

De jobcoach begeleidt de gehandicapte werknemer op zijn werk en helpt hem bij de integratie in het team. De jobcoach kan de werkgever in bepaalde domeinen adviseren, zoals het peterschap of het functiegesprek.

Deze gratis coaching duurt maximaal 6 maand en moet beginnen in het jaar na aanwerving van de persoon. Het is de werkgever die bepaalt hoe vaak de jobcoach langskomt.

De individuele opleiding

Een kandidaat met een handicap die een individuele beroepsopleiding of IBO volgt heeft recht op een doventolk, een tegemoetkoming voor zijn werkmateriaal of zelfs voor zijn verplaatsingskosten.

De aanpassing van de arbeidspost en van de werkomgeving

De VDAB biedt een financiële tegemoetkoming aan de werkgever om de kosten te dekken voor de aanpassing van de arbeidspost voor een werknemer met een handicap. Deze tegemoetkoming dekt de aankoop van materiaal en de kosten voor de installatie ervan, zoals bijvoorbeeld de aanpassing van de toiletten, het plaatsen van een geluidsignaal op een toestel,...

De VDAB geeft ook een financiële tegemoetkoming aan de werknemer voor de aankopen die hij zelf doet: brailleleesregel, groter computerscherm, orthopedische veiligheidsschoenen,...

Woont de werknemer niet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dan kan hij genieten van gelijkaardige tegemoetkomingen die door de andere bevoegde regionale overheden worden georganiseerd.

DE OPDRACHTEN VAN DIVERSICOM

Eind 2014 werd de vzw DiversiCom opgericht voor een vlottere tewerkstelling van gehandicapte personen op basis van hun competenties, in zowel grote en kleine privé- of overheidsbedrijven.

DiversiCom kreeg opdracht van Actiris en PHARE om een balans op te maken van de competenties van de gehandicapte werkzoekenden, om hun wensen en noden te analyseren

(inzake opleidingen, aanpassingen, verplaatsingen,...), om hen te helpen hun CV op te stellen, om sollicitatiegesprekken te helpen voorbereiden, om opportuniteiten te identificeren, etc.

Als uw gemeente zich aanmeldt bij DiversiCom dan ontvangt u vier keer per jaar haar lijst met werkzoekenden.

Uiteraard wordt u als werkgever uitgenodigd om de werkaanbiedingen van uw gemeente aan DiversiCom te bezorgen zodat ze deze met hun databank kunnen vergelijken.

Tijdens de sollicitatiegesprekken kan DiversiCom optreden als administratief tussenpersoon tussen de PHARE, de VDAB of het AVIQ², de kandidaat en de gemeente, en op die manier inlichtingen inwinnen over de soorten contracten en steunmaatregelen, de redelijke aanpassingswerken, etc.

Gedurende het aanwervingsproces is DiversiCom een niet te verwaarlozen hulp in de administratieve procedures (inlichtingen over de leveranciers voor de eventuele aanpassingswerken, terugbetalingsprocedures van deze kosten,...).

Diversicom helpt ook om de aangevonden persoon optimaal te onthalen aan de hand van praktische tips en

responsabilisering van de medewerkers. Een gehandicapte persoon aanwerven is niet enkel zaak van zijn toekomstige werkgever of human resources, het is een collectief project!

DiversiCom is een vzw, daarom betaalt enkel de gemeente die een beroep op haar diensten deed een vergoeding op basis van de tijd dat DiversiCom haar ter beschikking stelde.

DE SAMENWERKING TUSSEN DE GEMEENTE SINT-PIETERS-WOLUWE EN DIVERSICOM

De gemeente Sint-Pieters-Woluwe is erop gebrand om binnenkort de vooropgestelde 2,5% personen met een handicap in dienst te hebben.

Ze wil de functies laten evolueren en deze aanpassen aan de situaties waarmee gehandicapte werknemers te kampen krijgen, door een humanresourcesbeleid in te voeren dat in de eerste plaats gebaseerd is op de competentie van alle beambten, zonder uitzondering.

Als werkgever en als woordvoerder van de diversiteit is de gemeente zich bewust van de maatschappelijke

verantwoordelijkheid van het bestuur. Daarom wendt de gemeente een begeleidingsmethode aan die past in het kader van een dynamisch management van mindervaliden.

Ze beschouwt elke medewerker, en in het bijzonder de mindervalide werknemer, als sleutelfiguur in het arbeidsproces en woordvoerder van hun levensproject.

Het humanresourcesbeleid van de gemeente is een beleid op maat, met het grootste respect voor de waardigheid en noden van de persoon, voor zijn integriteit, waarden, cultuur en de verwachtingen die hij heeft van zijn werk.

Daarom koos Sint-Pieters-Woluwe DiversiCom voor de begeleiding, advisering en vlottere tewerkstelling van werknemers met een handicap. »

ONTMOETING

We spraken met de heer Guillaume Libioulle, die dankzij de tussenkomst van DiversiCom in Sint-Pieters-Woluwe werd aangenomen.

Hoe kwam u te weten dat er een functie vacant was in Sint-Pieters-Woluwe die aan uw profiel voldeed?

De directrice van DiversiCom belde me om te zeggen dat ik een aanbod zou krijgen voor een functie als archivaris.

Heeft u gevraagd of iemand van DiversiCom aanwezig zou zijn tijdens uw sollicitatiegesprek?

Ja, absoluut. Ik heb het echt gewaardeerd dat er iemand van deze vzw aanwezig was bij het interview want die persoon heeft de handicapkwestie en de eventuele redelijke aanpassingswerken die moeten voorzien worden, aangekaart.

² Waals Agentschap voor Levenskwaliteit

Welke redelijke aanpassingswerken werden er voor u gedaan?

Bij aanvang van een nieuwe job kan men niet direct weten waar de moeilijkheden zitten of wat men precies nodig heeft. Omdat ik problemen heb om mij te verplaatsen mocht ik al snel via een andere ingang dan de hoofdpersoneelsingang naar mijn werkplek.

Bovendien besliste de gemeente, nadat ik tijdens de periode van mijn omscholingsovereenkomst ben gevallen, mij een gsm te geven zodat ik mijn collega's kan bellen als ik in de problemen geraak in de archief ruimtes waar vaak niemand anders aanwezig is.

Bovendien kan ik, als ik naar een vergadering buiten de bestuursgebouwen moet, een beroep doen op Wolubus, een sociale vervoersdienst. Zo hoef ik het openbaar vervoer niet te nemen.

Heeft u collega's die via hetzelfde kanaal als u werden aangeworven?

Ja, de human resources van de gemeente Sint-Pieters-Woluwe wil

een beleid voeren waarin diversiteit een belangrijke rol speelt, en geeft daarom regelmatig haar werkaanbiedingen door aan DiversiCom. En zo werden nog andere mensen met een handicap aangeworven.

Heeft u van steunmaatregelen kunnen genieten bij uw aanwerving?

Ja, ik werd aangenomen met de formule van de omscholingsovereenkomst van één jaar. Na deze omscholingsovereenkomst heeft de gemeente Woluwe me een contract van onbepaalde duur aangeboden.

06

GOEDE PRAKTIJKEN IN HET BUITENLAND

DE ACCESS CITY AWARD

De Acces City Award is een prijs voor de steden, met meer dan 50.000 inwoners, die een beleid voeren waarbij toegankelijkheid voor iedereen centraal staat en dat de levenskwaliteit van mensen met een handicap wil verbeteren.

Deze prijs wordt uitgereikt door de Europese Commissie en het Europese Forum voor personen met een handicap.

In 2018 werd de prijs uitgereikt aan de stad Lyon.

DE GOEDE PRAKTIJKEN IN LYON

Op uitnodiging van Brussel Plaatselijke Besturen is de locoburgemeester, die het dossier onder de aandacht bracht, in juni 2018 naar Brussel gekomen om aan de schepenen en

gemeentelijke ambtenaren de acties voor te stellen die Lyon heeft georganiseerd om alle stedelijke functies toegankelijk te maken voor iedereen.

Van alle aangehaalde thema's willen we graag de volgende acties vermelden:

Op niveau van reflectie en overleg tussen alle deelnemers

- De creatie van een "Netwerk handicap" dat alle gemeentelijke domeinen dekt (kinderopvang, cultuur, hobby's...), dat regelmatig samenkomt,
- De "Gemeentelijke Commissie voor Toegankelijkheid" die de verkozenen en de 62 verenigingen uit de stad die rond de handicapkwestie werken, bijeenbrengt, en die twee keer per jaar samenkomt,

- De creatie van 3 werkgroepen:

* de Werkgroep “agenda van ge-programmeerde toegankelijkheid” die alle projecten over gebouwen die publiek ontvangen bespreekt,

* de Werkgroep “stedelijke projecten” die aanbevelingen uitschrijft voor projecten, plannen van aanpassingswerken, materiaaltesten,...

* de Werkgroep “cultuur” die de 45 cultuurverenigingen, zowel privé als gemeentelijk, samenbrengt om een steeds toegankelijker aanbod voor de verschillende handicaps te creëren.

Op niveau van cultuur

Wat cultuur betreft willen we twee evenementen aanhalen die aantonen hoe daadkrachtig het beleid van deze stad is:

- De “Biennale de la danse” met dansspektakels en een défilé waar de gehandicapte personen uitgenodigd worden om actief deel te nemen (dansen of defileren). Toeschouwers in een rolstoel kunnen vanop een verhoogd platform van de voorstellingen genieten.
- De “Nuits sonores” is een elektronisch muziek-evenement met ook

een speciaal platform voor rolstoelen, maar ook met zuilen en een vibrerende plankenvloer voor doven of slechthorenden.

Bovendien kunnen personen met een handicap en hun begeleiders in de musea genieten van een voorkeurtarief of ze mogen gratis binnen, en in sommige theaterzalen wordt een korting van 50% toegekend.

Het Museum van Schone Kunsten neemt deel aan het project “le Musée du bout des doigts” waarbij sommige kunstwerken in tactiele versie worden voorgesteld voor slechtzienden. Er worden aangepaste bezoeken van tentoonstellingen voorgesteld.

In de theaters mogen slechtzienden het decor aanraken voor de voorstelling begint.

Ook over de bibliotheek werd in het kader van toegankelijkheid voor iedereen opnieuw nagedacht, zowel wat het gebouw betreft als de collecties, zodat ook personen met een handicap volwaardig van deze openbare dienst kunnen genieten.

Op niveau van openbare wegen en verplaatsingen

De locoburgemeester stelt een gids van goede praktijken op die bestemd is voor de diensten van de metropool

en stad die stedelijke inrichtingen ontwerpen. Hiervoor brengt ze de fietsverenigingen en de verenigingen die rond handicap werken samen om te zoeken naar oplossingen voor aanpassingswerken die doeltreffend zijn voor iedereen.

De dienst “Optiguide” biedt begeleiding aan mindervaliden (bijvoorbeeld slechtzienden of iemand met een verstandelijke beperking) op het openbaar vervoer. De bedoeling is om deze mensen te trainen om zelfstandiger te worden. Zo zijn sommigen onder hen, nadat ze het traject van deur tot deur een paar keer onder begeleiding hebben gedaan, en ze persoonlijke tips hebben gekregen, in staat om zich alleen uit de slag te trekken op het openbaar vervoer. Deze dienst heeft een enorm succes aangezien er jaarlijks 4800 trajecten worden gedaan.

De sportparcours “En forme à Lyon” die de stad doorkruisen kunnen in rolstoel afgelegd worden.

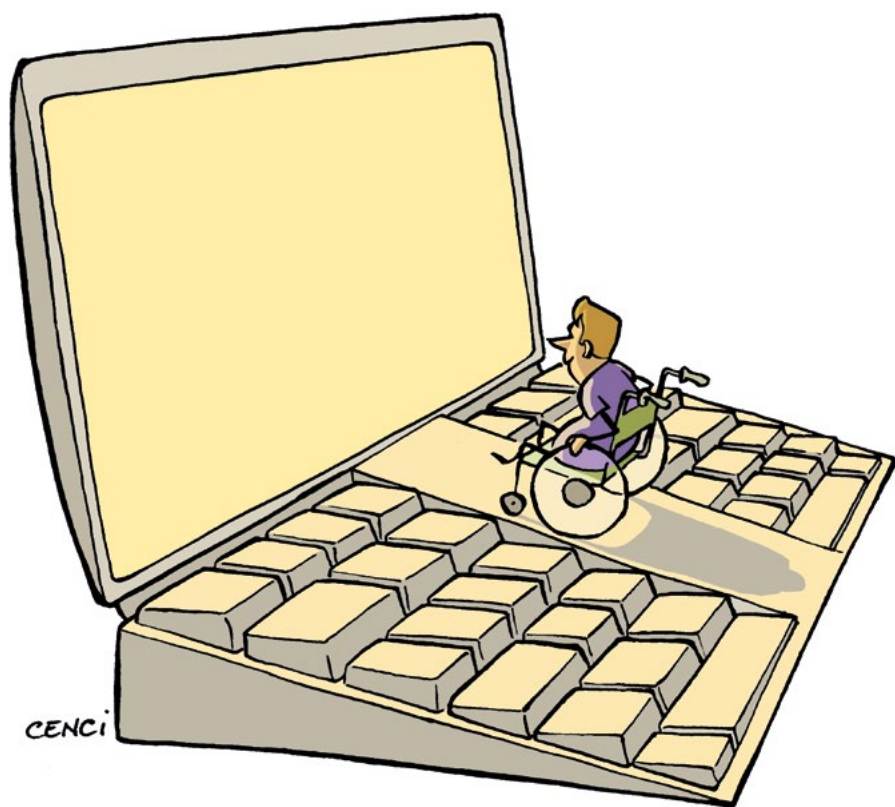
Op niveau van kinderopvang en scholen

De stad maakt werk van de inclusie van kinderen met een handicap vanaf de crèche (inclusieve crèches, met voorkeursplaatsen), en daarna in de scholen.

Het project “Vivre ensemble à l’école” geeft verenigingen de kans om scholen te bezoeken en elk jaar dus zo’n 2000 leerlingen te sensibiliseren voor de handicapkwestie.

Op het volgende adres vindt u een filmpje van enkele van bovenvermelde acties:

→ <https://www.lyon.fr/actualite/solidarite/lyon-1er-prix-de-la-8e-edition-de-laccess-city-award>

DE DIGITALE TOEGANKELIJKHEID

07

Digitale toegankelijkheid bestaat uit het toegankelijk maken van websites en applicaties voor personen met een handicap, ongeacht of deze zintuiglijk, verstandelijk of lichamelijk is.

Om een toegankelijke website te ontwerpen moet men rekening houden met tal van elementen: voldoende kleurcontrast, ondertiteling van video's, tekstalternatieven voor afbeeldingen, gebruik van scrollmenu's die men via het toetsenbord kan bedienen (en niet standaard met de muis), eenvoudige teksten (geen vakjargon), etc.

Op een toegankelijke website krijgen alle gebruikers een gelijke toegang tot de informatie.

De Europese richtlijn inzake toegankelijkheid van websites werd van kracht op 22 december 2016. Deze richtlijn impliceert dat alle websites en mobiele applicaties van overheden geleidelijk aan toegankelijk moeten worden, concreet betekent dit ze moeten voldoen aan de norm WCAG 2.1 niveau AA.

De Gewestelijke overheidsdienst van Brussel en in het bijzonder equal.brussels, helpt de gemeentes bij deze overgang, met behulp van opleidingen en consultancy (cf. "Uw bondgenoten").

Deze richtlijn werd op 17 september 2018 overgenomen op Brussels niveau.

→ <http://weblex.brussels/data/crb/doc/2017-18/135571/images.pdf>

→ http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=fr&la=F&cn=2018100412&table_name=loi

08

UW BONDGENOTEN

Hieronder vindt u een niet-exhaustieve lijst van diensten en verenigingen die u kunnen helpen in uw aanpak rond handistreaming en bij de aanwerving van personen met een handicap.

VERPLAATSINGEN EN TOEGANKELIJKHEID

De afdeling PBM van de Gewestelijke Mobiliteitscommissie (GMC)

De afdeling PBM is een commissie die deel uitmaakt van de Gewestelijke Mobiliteitscommissie. Haar zetel is in de lokalen van Brussel Mobiliteit gevestigd. De huidige voorzitter is een vertegenwoordiger van de verenigingen van personen met beperkte mobiliteit (AMT-Concept) en het secretariaat wordt verzorgd door de Directie Beleid van Brussel Mobiliteit. Ze omvat leden van verenigingen die de belangen behartigen van personen met een handicap, het CAWAB (Collectief voor Toegankelijkheid Wallonië-Brussel), de MIVB, de NMBS, de Belgische Wegenvereniging (BWV), VIAS, alsook enkele directies van Brussel Mobiliteit

waaronder de Directie Taxi's en de Directie Beleid.

Deze commissie komt 5 tot 6 keer per jaar samen.

Alle onderwerpen over de mobiliteit van personen met beperkte mobiliteit komen er aan bod. De Directie Beleid raadpleegt de commissie en brengt ze op de hoogte van alle projecten waar ze aan werkt, zoals het toegankelijkheidsplan van de openbare wegen en de openbare ruimte (PAVE), de gewestelijke stedenbouwkundige verordening (GSV), het Ontwerp van het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling (GPO), of het ontwerp van ordonnantie betreffende taxi's.

Twee afdelingsleden vertegenwoordigen de personen met beperkte mobiliteit in de Gewestelijke Mobili-

teitscommissie. Deze laatste volgt de aanbevelingen die de afdeling PBM voorstelt.

Sommige afdelingsleden werken ook op de afdeling Actieve Modi die 10 keer per jaar samenkomt en die tal van deelnemers – verenigingen van fietsers, PBM, voetgangers, coördinatoren inzake toegankelijkheid - de kans biedt aanbevelingen te geven voor de voornaamste projecten van ruimtelijke ordening in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Voorzitter:

Erik De Velder
van de vzw AMT-Concept

Secretariaat:

Gregory Moors:
gmoors@sprb.brussels
en Pierre-Jean Bertrand:
pjbertrand@sprb.brussels

De MIVB

De MIVB heeft een afdeling Accessibility die u via uw gewone contactpersoon kunt bereiken.

Voor vragen omtrent de toegankelijkheid binnen uw gemeente kunt u dus contact opnemen met de Afdeling Public Affairs.

STEUNMAATREGELEN EN FORMALITEITEN

Equal.brussels

Equal.brussels maakt deel uit van de Gewestelijke Overheidsdienst Brussel. Deze dienst biedt consultancy en technische ondersteuning aan de gemeenten bij de conformering van hun website, webapplicaties en digitale inhoud.

Bovendien ondersteunt equal.brussels elk jaar vzw's die de toegankelijkheid van hun evenementen wensen te bevorderen.

02 800 36 75

equal@sprb.brussels
www.equal.brussels

De dienst PHARE

Voor extra informatie of details over de voorwaarden en modaliteiten van de tegemoetkomingen die in dit document zijn uitgelegd:

02 800 82 03

(maandag, dinsdag, donderdag en
vrijdag van 9u00 tot 12u00)

emploi.phare@spfb.brussels

TEWERKSTELLING

Actiris

De Dienst Diversiteit van Actiris biedt begeleiding aan organisaties voor het onthaal van personen met een handicap. Haar opdracht bestaat uit het beantwoorden van technische en administratieve vragen, hulpmiddelen voorstellen om mensen aan te werven of aan het werk te houden, en zich tot de geschikte partners richten voor projecten van socio-professionele integratie van werknemers met een handicap.

Dienst Diversiteit

02 505 77 05

servediversite@actiris.be
www.actiris.be/diversiteit

DiversiCom

DiversiCom helpt mensen met een handicap aan werk en begeleidt de werkgevers in de verschillende stappen van de aanwerving (zie details supra).

02 880 50 69

www.diversicom.be

VDAB

(Regionale Dienst Brussel)

De VDAB stelt aan Nederlandstalige werknemers met een handicap en aan hun werkgevers verschillende steunmaatregelen voor (premies, begeleiding,...).

Service Diversité

02 235 18 11 - 0800 30 700

info@vdab.be

**[https://www.vdab.be/
arbeidshandicap/default.shtml](https://www.vdab.be/arbeidshandicap/default.shtml)**

Asah

(Association des services d'accompagnement et d'actions en milieu ouvert pour personnes handicapées)

Dit is een vereniging die acties in een open omgeving voor personen met een handicap organiseert en begeleidt, en waar men werkaanbiedingen kan verspreiden:

Jobinclusion.brussels@asah.be

STEUN VOOR DE HANDELSZAKEN

Hub.brussels

Hub.brussels is een Brussels agentschap dat ondernemingen begeleidt en waar zowel privé als openbare actoren uit de economische wereld samenwerken.

Hub.brussels beseft heel goed dat toegankelijke handelszaken voor per-

sonen met beperkte mobiliteit een niet te verwaarlozen economische troef zijn. Daarom helpen de experts de handelaars om oplossingen inzake toegankelijkheid te zoeken die rekening houden met hun budget en met de stedenbouwkundige verplichtingen.

02 502 41 91
mbourguignon@hub.brussels

EEN PILOOTPROJECT IN KOEKELBERG

Een pilootproject van hub.brussels

De gemeente Koekelberg voert sinds enkele jaren een inclusief beleid zowel ten opzichte van haar personeel als van haar inwoners.

Schepen van Gelijke Kansen Véronique Lefrancq heeft al verschillende acties georganiseerd om de handelaars te sensibiliseren en in 2018 heeft hub.brussels er een audit van 200 handelszaken uitgevoerd. Dankzij deze samenwerking tussen hub.brussels en de gemeente ontvingen alle handelaars een gepersonaliseerd verslag over de toegankelijkheid van hun

zaak, en praktische tips over hoe ze de aangehaalde zwakke punten kunnen verbeteren.

Martine Bourguignon, projectverantwoordelijke bij hub.brussels benadrukt: « De doelstelling van dit pilootproject was toegankelijkheid voor iederéén te voorzien, daarom lieten we de verschillende actoren deelnemen. In Koekelberg, en elders, werden concrete resultaten geboekt. Met de hulp van verschillende handelaars hebben we een heel mooi parcours voor PBM kunnen creëren. Dit project maakte het des te duidelijker dat projectcoördinatie onontbeerlijk is. »

Aangezien Koekelberg niet zo groot is lijkt de droom van de schepen om van haar gemeente een model van toegankelijkheid te maken goed op weg om verwezenlijkt te worden.

het delen van goede praktijken en het netwerken enzovoort ondersteunt Brussel Plaatselijke Besturen de gemeenten bij hun initiatieven inzake gelijke kansen.

OVER DIGITALE TOEGANKELIJKHEID

De verenigingen hieronder voeren audits uit van websites, ze geven advies, en bieden vervolgens begeleiding om de sites toegankelijker te maken. Ze organiseren ook opleidingen voor gemeentepersoneel.

Anysurfer
info@anysurfer.be
www.anysurfer.be

Inclunet
065 77 03 70
infos@passe-muraille.be
www.passe-muraille.be

TRANSVERSALE ONDERSTEUNING IN DE GEMEENTELIJKE BEVOEGDHEDEN

Brussel Plaatselijke Besturen

Via een jaarlijkse projectoproep, opleidingen, themabijeenkomsten, seminars,

Directie gesubsidieerde
initiatieven
isp@gob.brussels

Brulocalis

Brulocalis is de Vereniging van de Stad en Gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het is een vzw die de Gewestelijke overheden helpt in hun dienstverlening ten opzichte van de bevolking.

De dienst Duurzame Stad behandelt in het bijzonder thema's rond burgerschap, gelijke kansen en handicap. De dienst organiseert opleidingen rond toegankelijkheid en studiereizen voor mobiliteitsadviseurs.

welcome@brulocalis.brussels

ONTMOETING

We spraken met Godelieve Bonnet, verantwoordelijke voor Gelijke Kansen en de aanwending van het diversiteitsplan in Elsene.

Wat heeft u onthouden uit de opleidingen die Brussel Plaatselijke Besturen in 2017 en 2018 heeft georganiseerd?

Het verschil tussen de theorie (juridische en technische aspecten) en de praktijk (bezoek en grondige analyse van de toegankelijkheid van de gemeentegebouwen), de rollenspelen, de waardevolle getuigenissen die ik onmiddellijk in mijn professionele praktijk kon gebruiken.

Waarom heeft u deze opleiding gevolgd?

Ik heb deze opleiding gevolgd omdat ze binnen het kader van mijn werk om het diversiteitsplan te coördineren valt.

Het verbaasde me dat er zoveel gelijkenissen waren met de andere opleidingen die ik heb gevolgd rond gelijke kansen: niet over de handicap praten veroorzaakt onbeholpenheid, angst, onbegrip, lijden en uitsluiting.

Als ik vroeger een slechtziende zag die alleen op stap was, dan had ik

daar bewondering voor maar toegegeven, tegelijk voelde ik me ongemakkelijk als die persoon om mijn hulp vroeg.

Tegenwoordig weet ik hoe ik moet omgaan met personen met een handicap. Ik heb geleerd hen professioneel en hartelijk te ontvangen, om de nuttige informatie te publiceren (exacte info over de toegankelijkheid van plaatsen, openbaar vervoer, het eten dat wordt opgediend, etc.) Dat is bijzonder nuttig in het kader van de organisatie van evenementen.

Ging deze opleiding hoofdzakelijk over de toegankelijkheid voor personen met beperkte mobiliteit?

Nee, het was veel ruimer dan dat. Personen met beperkte mobiliteit vormen slechts een deel van de handicaps, maar wel het meest zichtbare dus waar men het eerst aan denkt. Wat mij vooral raakte zijn al de onzichtbare handicaps: chronische ziektes, slechthorenden, doven, mensen met een verstandelijke beperking,... Zonder dat wij het beseffen is het voor

sommige mensen moeilijk om een gemeentegebouw binnen te geraken om administratieve formaliteiten te vervullen. Door een gebrek aan eenvoudige en nauwkeurige informatie worden zij vaak geconfronteerd met oriëntatie- of begripsproblemen. Sommigen onder hen raakten al eens verdwaald en durven niet meer alleen

komen, wat uiteraard hun autonomie beperkt, anderen begrijpen de documenten niet die ze moeten ondertekenen of hebben meer tijd nodig...

We hebben tijdens de opleidingsdagen dus veel gepraat over de rol van de gemeentelijke opvangdiensten.

CAWaB

Het CAWaB is een collectief dat bestaat uit een twintigtal verenigingen die personen met een handicap vertegenwoordigen, en expertverenigingen inzake toegankelijkheid.

De taak van het CAWaB is de toegankelijkheid verdedigen en bevorderen. Het collectief behandelt, informeert en sensibiliseert over de behoeften van personen met beperkte mobiliteit en de problemen waarmee zij geconfronteerd worden.

Hoe kunnen de leden van het CAWaB de gemeentes helpen?

- delen van gidsen van goede praktijken voor het ontwerp van een toegankelijk gebouw, toegankelijke huisvesting, toegankelijke voetgangerswegen, de stedenbouwkundige normen,...
- advies, audits en attesten van toegankelijkheid van gebouwen, openbare wegen, websites en evenementen,
- opleidingen voor onthaal, opleidingen voor "toegankelijkheidsadviseur", technische opleidingen,...
- sensibilisering voor handicap en toegankelijkheid,
- opleidingen voor gebarentaal, voor FALC ('facile à lire et à comprendre' makkelijk te lezen en te begrijpen),...

info@cawab.be
www.cawab.be

TOEGANKELIJKHEID

Erkende bureaus

Inter

Inter biedt een brede waaier aan diensten: advies en begeleiding op maat van projecten, in het bijzonder evenementen, certificatie van toegankelijke gebouwen en gevarieerde Nederlandstalige opleidingen: creatie van een inclusieve omgeving, opvang en begeleiding van personen met een handicap voor de mensen van de gemeentelijke opvangvoorzieningen, de straathoekwerkers en de stadsstewards, toegankelijkheid van de openbare ruimtes, toegankelijkheid van het gemeentelijk erfgoed,...

011 26 50 30
info@inter.vlaanderen
www.inter.vlaanderen

AMT Concept (Accès et Mobilité pour Tous)

AMT heeft in meerdere Brusselse gemeenten lussen van beveiligde

voetgangerswegen gerealiseerd waar bij verschillende activiteitenpolen met elkaar zijn verbonden, zoals bijvoorbeeld in de omgeving van het sportcomplex en het gemeentehuis van Evere, alsook in Schaarbeek, Watermaal-Bosvoorde en Brussel-Stad.

Deze vereniging maakt analyses van en verleent advies over de toegankelijkheid van de handelszaken en zet deze online (breedte van de deur, externe ingang, hellende vlakken,...). Het project "Handelszaken toegankelijk voor iedereen" sensibiliseert de gemeenten, hun projectbeheerders en de handelaars voor een betere toegankelijkheid van de handelszones en voor voetgangers. Sinds 2015 is AMT hiervoor partner-aanspreekpunt van Hub.brussels.

Sinds 2011 is AMT Concept partner-aanspreekpunt van Visit.brussels om het toerisme toegankelijker te maken. In dit kader heeft de vereniging een webApp, genaamd Handy.brussels, ontworpen die ze dagelijks updatet en die bestemd is voor toeristen met een beperkte mobiliteit die Brussel bezoeken, maar ook voor personen met specifieke behoeften die een activiteit in Brussel willen doen.

Op deze applicatie vindt u de rubriek "Gemeentelijke Diensten":

www.handy.brussels/nl/category/gemeentelijke-diensten

Aarzel dus niet deze vzw in te lichten over de toegankelijke plaatsen in uw gemeente!

02 705 03 48
info@bruxellespour tous.be
Handy.brussels

ANLH (Association Nationale pour le Logement des Personnes Handicapées)

De vzw ANLH is een Brusselse vereniging met als hoofddoelstelling personen met een handicap te helpen in hun zoektocht naar autonomie in het dagelijkse leven. Daarom ontwikkelde ze volgende zaken:

- Een huisvestingsdienst: om personen met een handicap te adviseren en te begeleiden in hun zoektocht naar geschikte huisvesting,
- www.accesscity.be die de toegankelijkheid van openbare gebouwen inventariseert. Door op profiel te zoeken kan iedereen op basis van zijn toegankelijkheidsnaden het gebouw vinden dat voor hem toegankelijk is. Dankzij het partnerschap met de dienst Brussel Stedenbouw en Erfgoed wordt elk jaar de toegankelijkheid geïnventariseerd van de gebouwen die ter gelegenheid van erfgoeddagen en andere worden opengesteld.

- www.accesat.be: helpt mensen die een technisch hulpmiddel zoeken om de verschillende modellen te vergelijken en een goede leverancier te vinden.
- Een dienst toegankelijkheid die aan alle projectleiders en architecten opleiding en advies biedt over de toegankelijkheidsnormen. De ANLH controleert ook, in opdracht van de gewestelijke stedenbouwkundige dienst, of elk nieuw Brussels project waarvoor een stedenbouwkundige goedkeuring vereist is, wel degelijk voldoet aan de normen inzake toegankelijkheid die zijn opgelegd door de GSV - Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening.

02 772 18 95
www.anlh.be

ASPH - Handyaccessible
(Association Socialiste
de la Personne Handicapée)

Al meer dan drie legislaturen ondersteunt de ASPH de Brusselse gemeenten in hun beleid ten gunste van personen met een handicap d.m.v. het gemeentelijk charter van integratie van personen met een handicap en het Handycity® label. Om het luik toegankelijkheid te

bevorderen houdt de dienst Handyaccessible zich bezig met adviseren, aanbevelingsrapporten opstellen, de plannen van openbare gebouwen analyseren, aanbevelingen geven voor conformiteit volgens de geldende wetgevingen maar ook op basis van het concept van de redelijke aanpassing.

Het ASPH werd door de Brusselse dienst PHARE erkend als gespecialiseerde dienst inzake toegankelijkheid van de maatschappelijke ruimte voor personen met een handicap, en door de vzw "Access-i" als erkend auditeur.

Onze vereniging organiseert ook tal van sensibiliseringscampagnes over de gelijkheid van allen en ter bevordering van de toegankelijkheid van mindervaliden. Rond 3 december, Internationale Dag van personen met een handicap, organiseert de ASPH een sensibiliseringsweek rond thema's zoals: "Niets over ons zonder ons", "Cultuur toegankelijk voor iedereen" of "De specifieke aanpassingswerken".

02 515 06 07
Contact center 02 515 19 19
christine.bourdeauducq@solidaris.be
www.asph.be

Atingo

Het bureau Atingo werkt volgens het concept van universal design door concrete en vernieuwende oplossingen aan te brengen. Atingo biedt consultancydiensten en opleidingen inzake toegankelijkheid op volgende domeinen:

- de bouw, renovatie en aanpassing van gebouwen (gebouwen waar publiek wordt ontvangen, werkplaatsen, woongebouwen);
- de aanpassing van buitenruimtes zoals de routes voor voetgangers, de wegen, de voetgangerszones, de parken, de speelpleinen, ...
- het openbaar vervoer;
- de organisatie van evenementen.

Bovendien is het bureau Atingo erkend om gebouwen of evenementen te evalueren volgens de Access-i methodologie.

081 24 19 37
info@atingo.be
www.atingo.be

Plain-Pied

Plain-Pied is een studiebureau gespecialiseerd in toegankelijkheid dat mensen bijstaat die de toegankelijkheid van een privé of publieke ruimte,

woning, evenement, voorwerp,... willen verbeteren of garanderen.

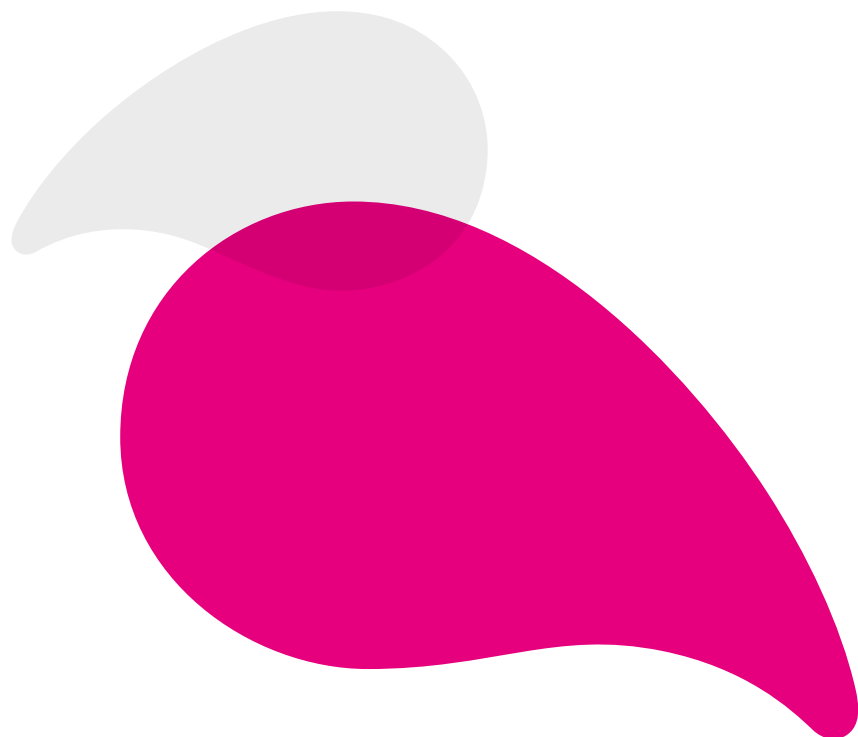
Onze klanten zijn: architectenbureaus, particulieren (aanpassing woning), gemeentes, overheidsinstellingen, privébedrijven, ondernemers, gebouwbeheerders, organisatoren van evenementen,...

De diensten die we aanbieden aan gemeentes, overheidsbedrijven, gebouwbeheerders, organisatoren van evenementen,... zijn:

- Advies en oplossingen
- Analyse van plannen
- Audits/ inventaris van gebouwen, routes en evenementen
- Access-i certificering
- Opleidingen (sensibilisering, simulaties, technische opleidingen)

Plain-Pied is ACCESS-I auditeur (gebouwen en evenementen) en lid van het consortium Logements Adaptables (aanpasbare woningen).

081 39 06 36
contact@plain-pied.com
www.plain-pied.com

09 ENKELE VOORBEELDEN VAN PUBLICATIES

OVER GEBOUWEN

De gids voor hulp bij het ontwerp van een toegankelijk gebouw:

www.cawab.be

De Gids aanpasbare woning:

www.construire-adaptable.be

OVER DIGITALE TOEGANKELIJKHEID

Digitale toegankelijkheid:
websites voor iedereen!

[www.equal.brussels/
brochure-nl-interactiefpdf](http://www.equal.brussels/brochure-nl-interactiefpdf)

OVER INCLUSIE IN ALLE GEMEENTELIJKE BEVOEGDHEDEN:

Gemeenteverkiezingen 2018-2024,
voor een toegankelijke gemeente,
voor een inclusieve gemeente,
beschikbaar op aanvraag op
secretariat@inclusion-asbl.be

OVER SPORT

In 2018 heeft AMT zijn sportgids
bijgewerkt, die nu Handi Cap Sport
heet. Deze publicatie sensibiliseert
de sportclubs en gemeentes voor de
vereiste omstandigheden van
aangepaste sportactiviteiten.

[https://handy.brussels/
wp-content/uploads/2019/01/
Handi_Cap_Sport_print_lowDef.pdf](https://handy.brussels/wp-content/uploads/2019/01/Handi_Cap_Sport_print_lowDef.pdf)

10

CONCLUSIE

Brussel Plaatselijke Besturen hoopt dat deze publicatie u heeft kunnen overtuigen over het belang van de integratie van de handicapdimensie in alle bevoegdheidsdomeinen van de overheid, en dat ze u inspireert over de vele mogelijkheden waarover elke gemeente als bestuursniveau dat het dichtst bij de burger staat beschikt, om meer gelijkheid te bereiken.

Handistreaming kan dankzij preventieve en systematische aandacht snel tot concrete vooruitgang leiden.

Met de talrijke ideeën die hierin zijn opgenomen en de concrete steunmaatregelen die vanaf het begin van de legislatuur worden aangeboden, kunt u ongetwijfeld bijdragen aan een toegankelijk Gewest op alle domeinen.

DANKWOORD:

Aan iedereen die in deze brochure getuigde over het werk dat zij verrichtten ten gunste van de toegankelijkheid en inclusie van personen met een handicap.

Voor inlichtingen en gegevens
van de verantwoordelijken
van bovenvermelde projecten:
Gewestelijke Overheidsdienst Brussel
Brussel Plaatselijke Besturen
Kruidtuinlaan 20
1035 Brussel
www.plaatselijke-besturen.brussels
Directie Gesubsidieerde Initiatieven
isp@gob.brussels

Verantwoordelijke uitgever:
Rochdi Khabazi
Algemeen directeur
Brussel Plaatselijke Besturen

Redactie:
Séverine Van Herzeele

Illustraties:
Philippe Cenci
<http://phcenci.wix.com/cenci>

Grafische vormgeving:
Fabian Henuzet
www.costart.be

Deze praktische gids voor de toepassing van handistreaming op plaatselijk niveau is bedoeld als inspiratiebron voor de colleges en het gemeentepersoneel om de verschillende handicaps meer in aanmerking te nemen in alle bevoegdheden van de Brusselse gemeenten.

Voorbeelden van acties opgezet door gemeenten, in tal van domeinen, worden erin voorgesteld.

De gids informeert bovendien over verschillende belangrijke spelers inzake handicap in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die de plaatselijke besturen kunnen ondersteunen in hun streven naar een betere inclusie van personen met een handicap.

Negentien gemeenten die personen met een handicap de kans bieden volledig zelfstandig deel te nemen aan het politieke, economische, sociale en culturele leven, dat is mogelijk!

BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

Kruidtuinlaan, 20

1035 Brussel

T 02 800 32 06

isp@gob.brussels

www.plaatselijke-besturen.brussels